Behoort bij besluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Oldambt, namens deze

door dennis.rump

op 10-11-2021

Nr. besluit: 91727-2020

Rapport

Projectnummer: 350664
Referentienummer: SWNL0260752
Datum: 07-05-2020

Kleiwinning Ulsda

Ruimtelijke onderbouwing ex art. 2.12 lid 1 onder a sub 3 Wabo

Definitief

Opdrachtgever:
Strating Beheer B.V.
Gelmswijk 4
9665 RR OUDE PEKELA

Sweco
Rozenburglaan 11
9727 DL Groningen
Postbus 7057
9701 JB Groningen

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.

Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Jesse Kwakman
Adviseur MER en ruimtelijke ordening
T +31 88 811 42 71
M +31 6 53 73 04 95

Verantwoording

Titel	Kleiwinning Ulsda
Subtitel	Ruimtelijke onderbouwing ex art. 2.12 lid 1 onder a sub 3 Wabo
Projectnummer	350664
Referentienummer	SWNL0260752
Revisie	D1
Datum	07-05-2020
Auteur	Jesse Kwakman
E-mailadres	jesse.kwakman@sweco.nl
Gecontroleerd door	Jan Drewes
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Tim Verver
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Ligging en begrenzing 4
1.3 Achtergrond 5
1.4 Planologisch regime 5
1.5 Leeswijzer 6
2 Planbeschrijving 7
2.1 Beschrijving project 7
2.2 Tijdspad 8
2.3 Kleiwinning met behoud van landschappelijke waarden 8
3 Beleid 9
3.1 Provinciaal beleid 9
3.2 Gemeentelijk beleid 11
4 Milieu en omgevingsaspecten 14
4.1 Bodem 14
4.2 Water 15
4.3 Archeologie 16
4.4 Landschap en cultuurhistorie 18
4.5 Natuur 20
4.6 Milieuzonering (en geluid) 22
4.7 Luchtkwaliteit 23
4.8 Externe veiligheid 24
5 Uitvoerbaarheid 26
5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 26
5.2 Economische uitvoerbaarheid 26
6 Conclusie 27

Bijlagen

Bijlage 1: Ontgravingsplan
Bijlage 2: Archeologisch rapport Libau
Bijlage 3: Natuurtoets
Bijlage 4: Aerius-berekening
Bijlage 5: Klic-melding

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Om de leverantie van klei voor de komende jaren zeker te stellen is Strating Beheer B.V. voornemens om op een agrarisch perceel klei te winnen voor de baksteenfabricage in de steenfabriek te Oude Pekela. Met de eigenaar en tevens agrarisch gebruiker van het perceel is overeenstemming bereikt over de beoogde kleiwinning. Het 'aftichelen' van de klei is in principe gepland voor de periode tot 2046, maar naar verwachting zal de winning sneller zijn afgerond, namelijk in 2036.

Omdat de kleiwinning niet in overeenstemming is met het vigerend bestemmingsplan, is een planologische procedure nodig om van het bestemmingsplan af te wijken om de kleiwinning mogelijk te maken. Een aanvraag voor het afwijken via artikel 2.12 eerste lid onderdeel a, onder 3°, Wabo moet voorzien zijn van een ruimtelijke onderbouwing, waarin wordt gemotiveerd dat het project planologisch inpasbaar is. In deze ruimtelijke onderbouwing besteden wij in het kader van een goede ruimtelijke ordening aandacht aan de relevante milieu- en omgevingsfactoren en de beleidsuitgangspunten van de betrokken overheden.

1.2 Ligging en begrenzing

Het plangebied ligt ten westen van het relatief hooggelegen Ulsda in de gemeente Oldambt. De beoogde kleiwinlocatie betreft het kadastrale perceel K768 van circa 43 hectare groot nabij Ulsda 2 (9866 XW) te Beerta (zie figuur 1.1). Aan de zuidzijde ligt de Rijksweg A7 en komen de rivieren Pekel Aa en Westerwoldse Aa samen. Aan de noordzijde van het perceel ligt een waterloop en een onderhoudspad van Waterschap Hunze en Aa's.

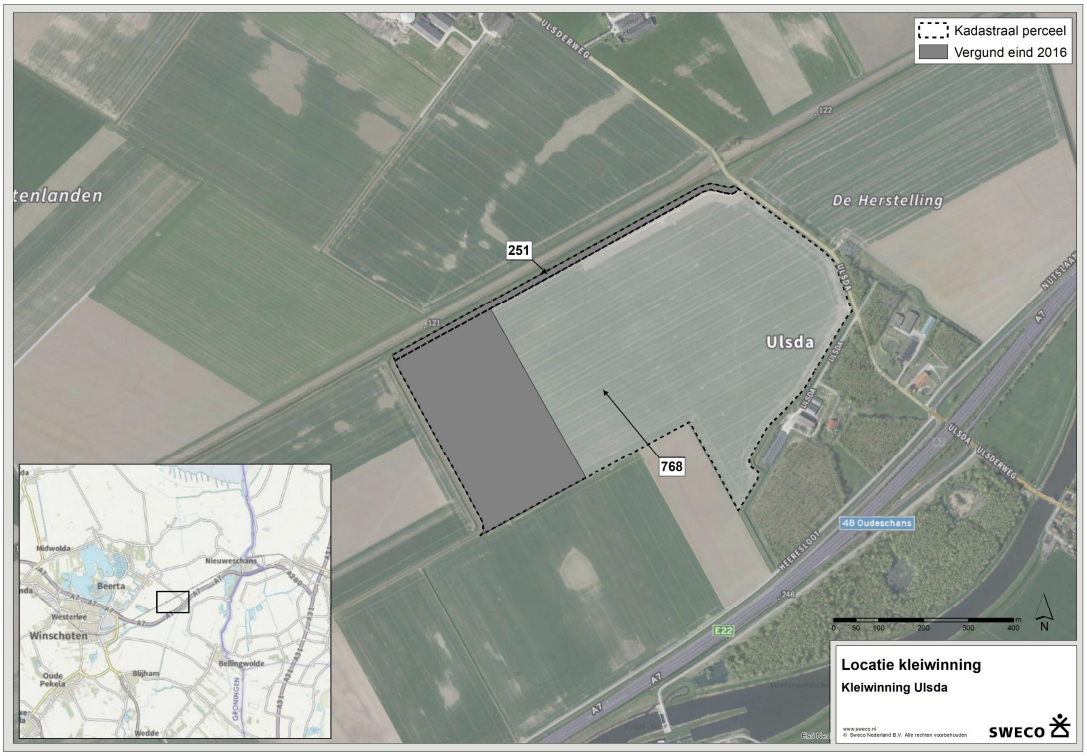

Figuur 1.1: Plangebied, perceel K768. Dit perceel is deels i.c.m. 251 in 2016 vergund (grijs)

1.3 Achtergrond

In 2016 is een ontgrondings- en omgevingsvergunning verleend voor het winnen van klei op perceel K251 en een gedeelte van perceel K768. Het kleinere perceel K251 is in eigendom van het waterschap Hunze en Aa's; het grootste perceel K768, is in eigendom van een particulier. De activiteit van kleiwinning betrof circa 59.000 m^3 klei op een oppervlakte van circa 11,8 hectare (zie ook de grijze arcering in figuur 1.1). Hier is destijds de afspraak aan verbonden dat het perceel K768 vooraf zal worden gedraineerd en ontsloten via een blijvend betonnen kavelpad en in eigendom overgaat naar de particuliere eigenaar en tevens agrarische gebruiker van het perceel. Voor het winnen van klei, het aanleggen van drainage en het aanleggen van een verhard kavelpad is een watervergunning aangevraagd en verleend. Aangezien de kleiwinning voor het gehele perceel K768 al is vergund, hoeft niet nogmaals een aanvraag om watervergunning te worden gedaan.
In 2017 is de kleiwinning gestart in de strook langs de waterloop aan de noordzijde van perceel K251. Hierna is de verdere kleiwinning op het perceel K768 van start gegaan met een uitvoeringsperiode van maximaal 10 jaar, te weten van 2016 tot 2026.

1.4 Planologisch regime

Het kleiwingebied valt binnen het Bestemmingsplan Buitengebied Oldambt, vastgesteld op 20 maart 2013. In het bestemmingsplan is het plangebied bestemd als 'Agrarisch met waarden' (zie figuur 1.2). Naast deze enkelbestemming liggen de dubbelbeschermingen 'Waarde - Archeologie 4', 'Waarde - Geomorfologie' en 'Waterstaat - Noodbergingsgebied' op het perceel. Daarnaast geldt er een aanvullende gebiedsaanduiding, te weten 'Dijkenlandschap', zie verder § 3.2. Omdat de kleiwinning niet in overeenstemming is met deze bestemmingen wordt een omgevingsvergunning aangevraagd, waarvoor een uitgebreide procedure wordt gevolgd zoals vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht.

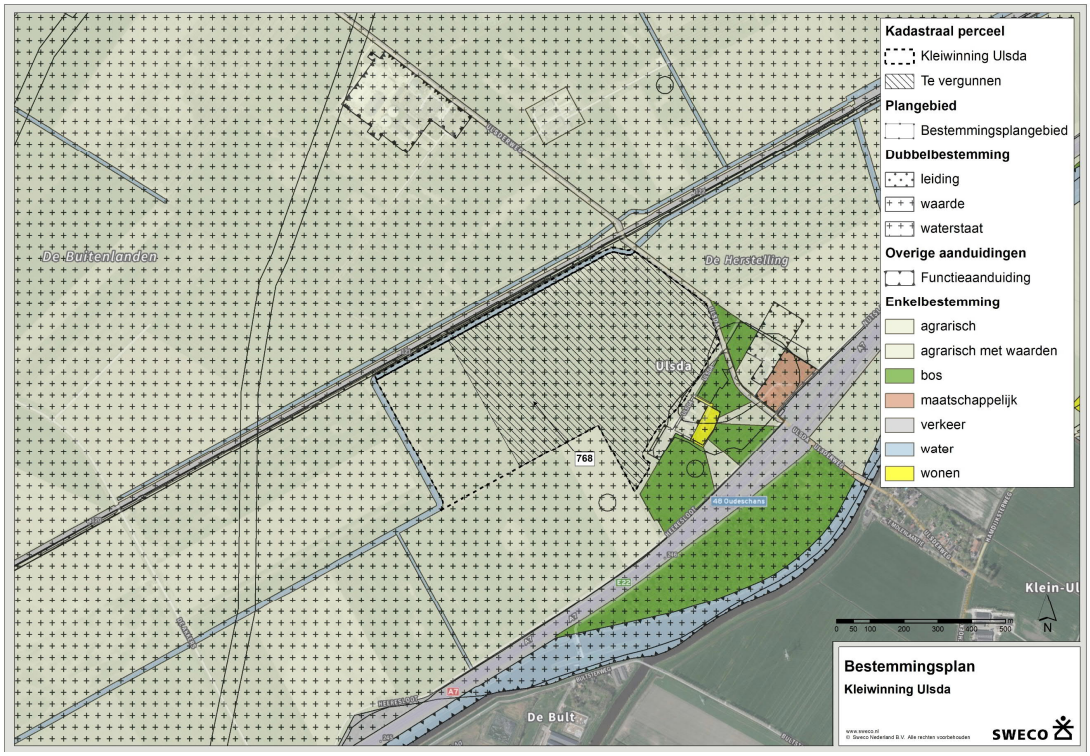

Figuur 1.2: Bestemmingsplan Buitengebied Oldambt (2013)

1.5 Leeswijzer

Deze ruimtelijke onderbouwing is opgebouwd uit zes hoofdstukken. In hoofdstuk 2 volgt een beschrijving van het plan. Hoofdstuk 3 geeft het relevante beleidskader weer en wordt getoetst of de kleiwinning binnen dit beleid past. Hoofdstuk 4 beschrijft de relevante omgevingsaspecten en de daaraan verbonden onderzoeken. Hoofdstuk 5 gaat in op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan. Tot slot volgt in hoofdstuk 6 de conclusie.

2 Planbeschrijving

2.1 Beschrijving project

Voor Steenfabriek Strating B.V. is voldoende kleivoorraad ten behoeve van baksteenfabricage van bedrijfseconomisch belang. Op de huidige winlocaties raakt hiervan het einde in zicht. Een nieuwe winlocatie is een aantal jaren geleden gevonden nabij Ulsda. De kleiwinning betreft een afgebakende locatie binnen de twee in hoofdstuk 1 genoemde kadastrale percelen. In eerste instantie is nabij Ulsda in een ruim gebied onderzoek gedaan naar de aanwezigheid en winbaarheid van geschikte klei. Zie daarvoor de boorlocaties zoals aangegeven in figuur 2.1. Op grond van diverse onderzoeken en bereidheid van grondeigenaren om mee te werken is een nadere afweging gemaakt, om tot een nadere afbakening van de kleiwinlocatie te komen (zie blauw kader).

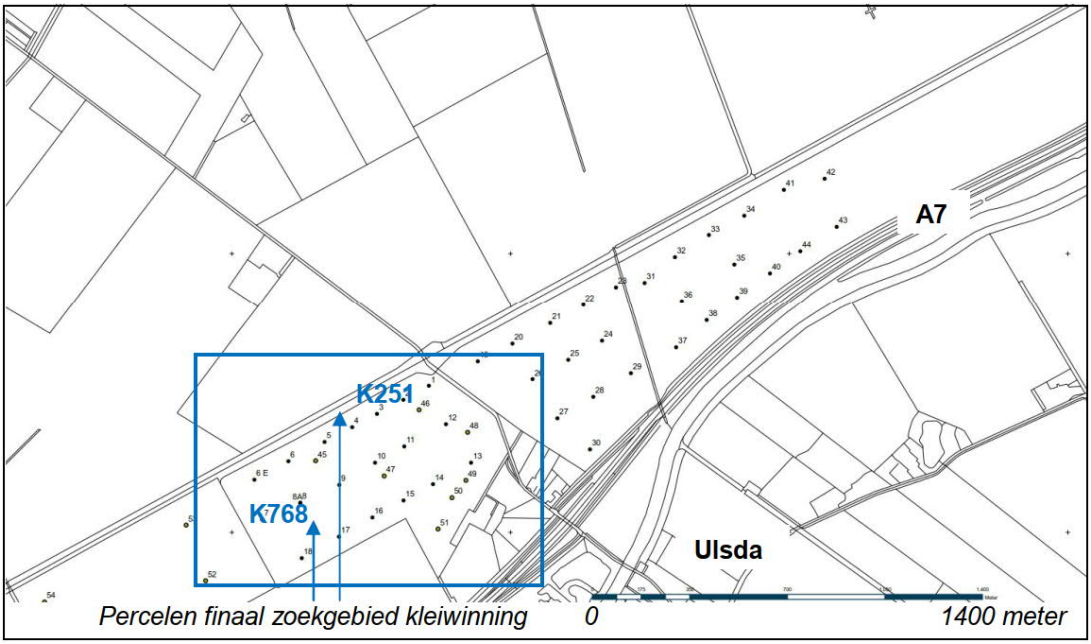

Figuur 2.1:Percelen zoekgebied kleiwinning Ulsda (met locatieaanduiding boringen)

Om de leverantie van klei voor de komende jaren zeker te stellen is Strating Beheer B.V. voornemens om op het resterende deel van perceel K768 van circa 20 hectare (oftewel 200.000 m^2) nog circa 100.000 m^3 klei te winnen. Uitgaande van de werkwijze zoals aangegeven in de aanvraag van 2016, wordt elk jaar gedurende twee of drie perioden van twee tot drie weken klei gewonnen (gemiddeld 7,5 weken per jaar).

De kleiwinning blijft begrensd tot het kadastrale perceel K768 en tot een gemiddelde dikte van de kleilaag van 0,5 meter, met variaties naar boven en naar beneden. De winning wordt als maatwerk uitgevoerd, waarbij archeologische en geomorfologische waarden in het gebied worden ontzien. Deze waarden zijn in kaart gebracht door Libau (zie bijlage 2). Het advies van Libau (2014) wordt bij de kleiwinning in acht genomen, zie hiervoor § 4.3.

Voor de kleiwinning wordt de teelaarde laag van 0,3 meter tijdelijk op het naastgelegen strook weggezet waarna het kleipakket van gemiddeld 0,5 meter wordt gewonnen. Het oorspronkelijke reliëf zal daarna zoveel mogelijk worden hersteld, maar met een blijvende verlaging van 0,5 meter. De kleiwinning strekt zich uit over meerdere jaren. De eerste werkstrook waar klei wordt gewonnen, is de strook volgend op de stroken die deel uitmaken

van de eerdere aanvraag. De stroken zijn circa 50 meter breed; voor een jaar worden deze ‘klaargelegd’ en dus niet bebouwd. Het graafwerk vindt plaats over een strookbreedte van 14 meter (excl. 3 meter voor rijplaten). De 3 à 4 stroken van 14 meter per jaar worden één voor één ontgraven, van west naar oost. Binnen de stroken wordt van zuid naar noord ontgraven. De eerste stroken leveren per strook een hoeveelheid klei voor een periode van circa 1 jaar. Bij de daarop volgende stroken varieert de productie per strook al naar gelang de lengte van de strook. De volgorde van de ontgraving is ook per jaar op de kaart uitgewerkt (zie hiervoor bijlage 1). Deze kaart maakt onderdeel uit van het ontgravingsplan.

2.2 Tijdspad

De ontgraving van de te winnen klei dat deel uitmaakt van de nieuwe aanvraag om omgevingsvergunning is gepland voor de periode 2021 - 2046: een periode van circa 25 jaar. Bij de feitelijke en verwachte productie van bakstenen in de komende jaren en de daarvoor benodigde klei, zal de winning sneller zijn afgerond, namelijk in 2036. Als per jaar de benodigde klei niet meer dan twee derde zal bedragen dan nu voorzien, zal de winning eindigen omstreeks 2046.

2.3 Kleiwinning met behoud van landschappelijke waarden

Gedurende de hele periode van kleiwinning wordt feitelijk voor het grootste deel van de winlocatie aan de bestemming ‘Agrarisch met waarden’ met gebiedsaanduiding ‘Dijkenlandschap’ rechtgedaan. Per jaar wordt alleen het gedeelte waar klei wordt gewonnen onttrokken aan het agrarisch gebruik. Tijdens het graafwerk blijft er een steile rand staan van ca. 0,5 meter hoog; na de kleiwinning wordt dit gedeelte direct weer afgewerkt, zodat het in het jaar daarop weer beschikbaar zal zijn. De aansluiting tussen wel en niet afgegraven gedeelten wordt afgewerkt als geleidelijke overgang.

De landschappelijke kernkwaliteit van gebiedsaanduiding ‘Dijkenlandschap’ is vooral het hoogteverschil door de dijk en het omliggende landschap. Dit wordt door de voorgenomen kleiwinning niet aangetast en er wordt geen afbreuk gedaan aan de landschappelijke waarden van het gebied. Ook zal de kernkarakteristiek van de aanwezige stuwwalopduiking Ulsda niet aangetast worden, aangezien er van egaliseren en afschuiven van deze glaciale rug geen sprake zal zijn. Het afticheln van klei wordt reliëfvolgend uitgevoerd, waarbij geen scherpe overgangen in het landschap worden gecreëerd. De kleiwinning wordt zodanig als maatwerk uitgevoerd, zodat eventueel aanwezige waarden in het gebied worden ontzien. In de situatie na de kleiwinning zal de stuwwalopduiking juist deels een extra accent hebben verkregen, doordat de winlocatie met gemiddeld 0,5 meter zal zijn verlaagd ten opzichte van de keileemhoogte; zie daarover ook § 4.4.

3 Beleid

Bij de ontwikkeling van het plan voor de kleiwinning is rekening gehouden met diverse beleidsuitgangspunten van de betrokken overheden (provincie Groningen en gemeente Oldambt). De volgende randvoorwaarden en uitgangspunten zijn door de overheden geformuleerd.

3.1 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020
De Omgevingsvisie van de provincie Groningen 2016-2020 vormt de basis voor het gros van de plannen die de provincie maakt. De omgevingsvisie focust op zes speerpunten: leefbaarheid, circulaire economie, gaswinning, waddengebied, energietransitie en erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en landschap. De provincie Groningen geeft hierin aan dat zij de (zand- en) kleiwinning concentreert in een aantal regionale winplaatsen. Daarin wordt verwezen naar de bestaande winplaatsen, zonder dat ze nog op kaart zijn aangegeven. Deze winplaatsen voor klei zijn al in Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013 met de letter K aangegeven op kaart 3 (zie figuur 3.1). De provincie verleent alleen nog nieuwe vergunningen voor ontgrondingen als deze bredere maatschappelijke doelen dienen, zoals natuurontwikkeling- en recreatieprojecten of waterpartijen, en/of als sprake is van bijzondere omstandigheden zoals winning/toepassing van delfstoffen met een unieke kwaliteit. Het laatste is in de gegeven situatie het geval.

Figuur 3.1: Winplaatsen klei in het Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013

Uit de omgevingsvisie blijkt verder dat ruimtelijke kwaliteit en multifunctionaliteit belangrijke toetsingskaders zijn voor nieuwe vergunningaanvragen voor ontgrondingen. Daarbij wordt onder andere de combinatie genoemd van zand- of kleiwinning en waterberging. De beoogde locatie maakt onderdeel uit van een noodwaterbergingsgebied. De beoogde kleiwinning brengt de functie van dit gebied niet in gevaar, aangezien er ruim voldoende klei achterblijft voor een goede bodemafdichting. Wel vergroot de kleiwinning geleidelijk de

capaciteit van de noodwaterberging. Na afronding van de kleiwinning zal de bergingscapaciteit met circa 100.000 m^3 zijn toegenomen. Op grond van dit beleid behouden bestaande kleiwinplaatsen hun functie en zijn binnen deze grenzen onder voorwaarden nieuwe ontgrondingsvergunningen mogelijk.

Beschermen landschap en cultureel erfgoed
De provincie Groningen hecht veel waarde aan de kwaliteiten van het Groninger landschap. Kwaliteiten als weidsheid, diversiteit en herkenbaarheid zijn van belang voor het ruimtelijk beleid van de provincie. Het beschermen en versterken van kenmerkende landschapsstructuren is een kerntaak voor de provincie. Daarom heeft de provincie kaders gesteld voor de bescherming, het beheer en de ontwikkeling van de samenhangende landschapsstructuur.

Omgevingsverordening Groningen 2016
De begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en regels ter bescherming van het Natuurnetwerk zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening (geconsolideerde versie oktober 2016). Daarnaast worden ook bos- en natuurgebieden buiten het NNN beschermd via gemeentelijke bestemmingsplannen. De regels hiervoor zijn ook opgenomen in de Omgevingsverordening. Het beleid kent geen externe werking.

Natuurnetwerk Nederland - natuurgebieden
In Artikel 2.45.1 (titel 2.12) van de Omgevingsverordening is de planologische bescherming vastgelegd van gebieden die deel uitmaken van het ‘NNN-natuurgebieden', of van het ‘NNN-Natuur aanpassingsgebied’, middels het ‘Nee, tenzij-regime’.

Natuurnetwerk Nederland - beheergebieden
In Artikel 2.45.2 van de Omgevingsverordening is de planologische bescherming vastgelegd van gebieden die deel uitmaken van het ‘NNN-beheergebieden', of van het ‘NNN-Beheer aanpassingsgebied’ middels het ‘Nee, tenzij-regime’.

Nee, tenzij-regime
Het ‘Nee, tenzij-regime’ wil zeggen dat op gronden binnen het Natuurnetwerk Nederland en aangewezen bos- en natuurgebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland, geen bestemming of gebruik van de grond (binnen de vastgestelde bestemming) plaats mag vinden waardoor significante aantasting van het areaal van de gronden, of de (voor Natuurgebieden ook de potentiële) wezenlijke kenmerken en waarden van deze gronden, of van de actuele natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden optreedt, tenzij:
a:
- de wijziging een groot openbaar belang dient en
- er geen andere mogelijkheden zijn om in het betreffende openbaar belang te voorzien en
- de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt, en de overblijvende effecten gelijkwaardig in termen van areaal, kwaliteit en samenhang worden gecompenseerd;

of b:
- de ingreep kleinschalig van aard is en
- schade als gevolg van de ingreep zoveel mogelijk wordt voorkomen en
- resterende schade volledig wordt gecompenseerd en
- er netto winst optreedt voor de belangrijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.

Bodem
In artikel 3.34 eerste lid van de Omgevingsverordening is opgenomen dat het verboden is om buiten inrichtingen schadelijke stoffen in de bodem te brengen. Voor het ontgronden van grond geldt een vergunningsplicht.
In artikel 6.1 van de Omgevingsverordening wordt eventuele vrijstelling van vergunningplicht behandeld. Op grond van de Ontgrondingenwet zijn situaties opgenomen waarin een vergunning niet is vereist. Voor een ontgrondingsactiviteit die op basis van artikel 6.1 vergunningplichtig is worden de gegevens en bijlagen uit artikel 6.5 overlegd bij de aanvraag van deze vergunning.

Betekenis voor het project
De voorliggende ontwikkeling past binnen het provinciaal geformuleerde beleid.

3.2 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan buitengebied Oldambt (2013)
De beoogde kleiwinlocatie valt binnen de begrenzing van het bestemmingsplan Buitengebied Oldambt, vastgesteld op 20 maart 2013, herzien in 2014 en geconsolideerd in 2016. In het bestemmingsplan is het plangebied bestemd voor de enkelbestemming ‘Agrarisch met waarden’. Naast de enkelbestemming ’Agrarisch met waarden’ zijn de gronden bestemd voor de dubbelbeschermingen ’Waarde – Archeologie 4’, ’Waarde Geomorfologie’ en ’Waterstaat – Noodbergingsgebied’. Daarnaast geldt er een aanvullende gebiedsaanduiding, te weten ‘Dijkenlandschap’.

De voorgenomen kleiwinning maakt deel uit van een meervoudige aanpak van de winlocatie tijdens de winningsperiode van 2021 tot 2046 (in samenhang met de eerder aangevraagde vergunning in 2016). Deze aanpak omvat de volgende maatregelen:
1. verbeteren agrarisch gebruik doordat er in 2016 drainage en een kavelpad is aangelegd;
2. op een wisselend klein gedeelte van de locatie jaarlijks klei winnen;
3. extra capaciteit voor de noodwaterberging van circa 100.000 m^3.

Tussen de verschillende maatregelen bestaat een duidelijke relatie. Zowel functioneel als bedrijfseconomisch zijn deze niet los van elkaar te zien; er is sprake van voordelen voor zowel de eigenaar en gebruiker van het perceel als voor Strating Beheer B.V. als afnemer en gebruiker van de klei. Tevens voegt de kleiwinning een volume toe van circa 100.000 m^3 aan het waterbergingsgebied Ulsderpolder. Dit is een (geringe) vergroting ten opzichte van het bestaande volume van circa 7.600.000 m^3. Een voordeel is dat aan de noodberging een getrapte werking wordt toegevoegd. Dit houdt in dat, als een beperkte inzet van het noodbergingsgebied gewenst is, logischerwijs eerst dit verdiepte gedeelte aangesproken en gevuld wordt en daarna eventueel de minder diepe delen van het noodbergingsgebied.

1. Agrarisch met waarden
Gedurende de hele periode van kleiwinning wordt feitelijk voor het grootste deel van de winlocatie aan de bestemming ‘Agrarisch met waarden’ met gebiedsaanduiding ‘Dijkenlandschap’ rechtgedaan. Het bestaande gebruik van de winlocatie is overeenkomstig deze bestemming. Jaarlijks zal binnen het wingebied een beperkt gedeelte aan het agrarisch gebruik worden onttrokken ten behoeve van de kleiwinning. Daarna, doorgaans in het volgende jaar, wordt dit gebruik hervat.

2. Waarde - Archeologie 4
Voor het kadastrale perceel waarbinnen de kleiwinning zal plaatsvinden, geldt de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 4', wat betekent dat het gebied mede bestemd is voor het behoud van archeologische waarden. Aangezien er klei wordt gewonnen op een oppervlakte groter dan 500 m^2, is op grond van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning vereist. Deze omgevingsvergunning zal worden aangevraagd.

3. Waarde - Geomorfologie
Voor het gebied ter plaatse van de winlocatie geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Geomorfologie', wat betekent dat het gebied mede bestemd is voor de bescherming van het reliëf en de herkenbaarheid daarvan. In relatie tot de kleiwinning geldt dat het egaliseren en afschuiven van de ruggen strijdig is met het bestemmingsplan. In de omgeving van de kleiwinlocatie bevindt zich inderdaad een dergelijke rug: de keileemhoogte Ulsda. De top van deze rug ligt buiten het gebied van de kleiwinning; de (zeer geleidelijke) glooiing strekt zich voor een klein deel uit tot binnen de kleiwinlocatie.

Van egaliseren en afschuiven van de rug zal echter geen sprake zijn. In de situatie na de kleiwinning zal de rug juist deels een extra accent hebben verkregen, doordat de winlocatie met gemiddeld 0,5 meter zal zijn verlaagd ten opzichte van de keileemhoogte. Uit oogpunt van geomorfologische waarden schrijft het bestemmingsplan geen omgevingsvergunning voor. De aanwezige geomorfologische waarden zijn meegenomen in het archeologisch onderzoek en advies; zie daarover ook § 4.3. In het onderzoeksrapport en advies is vastgelegd hoe de kleiwinning kan plaatsvinden zonder dat de geomorfologische waarden worden aangetast.

4. Waterstaat - Noodbergingsgebied
Het noodbergingsgebied is in het bestemmingsplan geregeld middels de dubbelbestemming 'Waterstaat - Noodbergingsgebied'. In de gegeven situatie staat het bestemmingsplan niet toe te ontgronden, af te graven of oppervlakteverharding aan te brengen zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning. De vereiste omgevingsvergunning wordt aangevraagd; dit aspect wordt daarin meegenomen. Belangrijkste aandachtspunt hierbij is dat de kleiwinning niet ten koste gaat van de functie van de noodberging. In de praktijk betekent dit dat er een afdichtende kleilaag in stand blijft. Drie factoren zorgen hiervoor. Allereerst wordt de bovenste kleilaag ter dikte van gemiddeld 0,3 meter teruggezet, omdat die niet geschikt is als grondstof voor de baksteenfabricage. Daarnaast blijft de onderliggende veen- en/of zandbodem beschermd met minimaal 0,1 meter Dollardklei, dit uit oogpunt van mogelijk aanwezige archeologische waarden. Tot slot blijven ook dieper liggende kleilagen in stand, waarmee de onderafdichting gewaarborgd is.

Zoals aangegeven zal de plaatselijke verlaging, die gaandeweg door winning van de klei ontstaat, als eerste bijdragen aan de noodberging. Hoewel kleiwinning de aanleiding vormt, ontstaat daarmee uiteindelijk een gebiedsfunctie die past binnen de omschrijving van de dubbelbestemming conform het bestemmingsplan. Zowel voor als na de kleiwinning zal het wingebied geleidelijk aflopen naar de aangrenzende waterloop aan de noordzijde. Dit betekent dat bij beëindiging van een noodbergingssituatie, het water ter plaatse van de verlaging niet is opgesloten en gemakkelijk kan afvloeien naar de waterloop.

5. Gebiedsaanduiding Dijkenlandschap
De in het bestemmingsplan genoemde gebiedsaanduiding 'Dijkenlandschap' is gericht op het behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden.

Voor de aanduiding ‘Dijkenlandschap’ zijn deze waarden in het bestemmingsplan als volgt omschreven:

- recht wegenpatroon;
- afwisseling tussen groene transparante ontginningslinten en open agrarisch achterland;
- dijkcoupures;
- duisternis;
- waardevolle dorpssilhouetten;
- grootschalige tot zeer grootschalige open gebieden;
- toenemende grootschaligheid richting Dollard;
- plaatselijke reeksen puntsgewijze verdichtingen in de vorm van boerderijen met erfbeplantingen of boomgaarden;
- lijnvormige verdichtingen voornamelijk langs de randen van het gebied;
- vlakke ligging;
- hoofdzakelijk grote akkerbouwpercelen;
- cultuurhistorisch en architectonisch waardevolle bebouwing in de vorm van Oldambtster boerderijen, arbeidershuisjes, bruggen, sluizen en gemalen;
- bebouwing voornamelijk langs (voormalige) dijken.

De kleiwinning tast de waarden van de gebiedsaanduiding ‘Dijkenlandschap’ niet aan, gezien de zeer beperkte impact naar tijd en plaats.

Betekenis voor het project
De voorliggende ontwikkeling past binnen het gemeentelijk geformuleerde beleid.

4 Milieu en omgevingsaspecten

De gemeente dient bij het maken van ruimtelijke plannen rekening te houden met wetgeving, gericht op de bescherming en waarborging van een goed woon- en leefklimaat (milieuwetgeving), alsmede ter bescherming van natuurlijke, landschappelijke, cultuur-historische en/of archeologische belangen in een plangebied. De belangrijkste aspecten die in het kader van een ruimtelijke onderbouwing onderzocht moeten worden, zijn:

1. bodem;
2. water;
3. archeologie;
4. landschap en cultuurhistorie;
5. natuur;
6. milieuzonering (en geluid);
7. luchtkwaliteit;
8. externe veiligheid.

Deze aspecten komen, voor zover relevant, achtereenvolgens aan bod in dit hoofdstuk.

4.1 Bodem

Het plangebied is voornamelijk in gebruik geweest als bouwland. Onderstaande weergave van grondsoorten in de bodem toont dat het gehele plangebied ligt op kalkrijke poldervaaggronden bestaande uit zware klei (zie figuur 4.1). Langs de oostelijke rand van het plangebied, tegen Ulsda aan, kan relatief ondiep onder het maaiveld keileem (en potklei) aanwezig zijn.

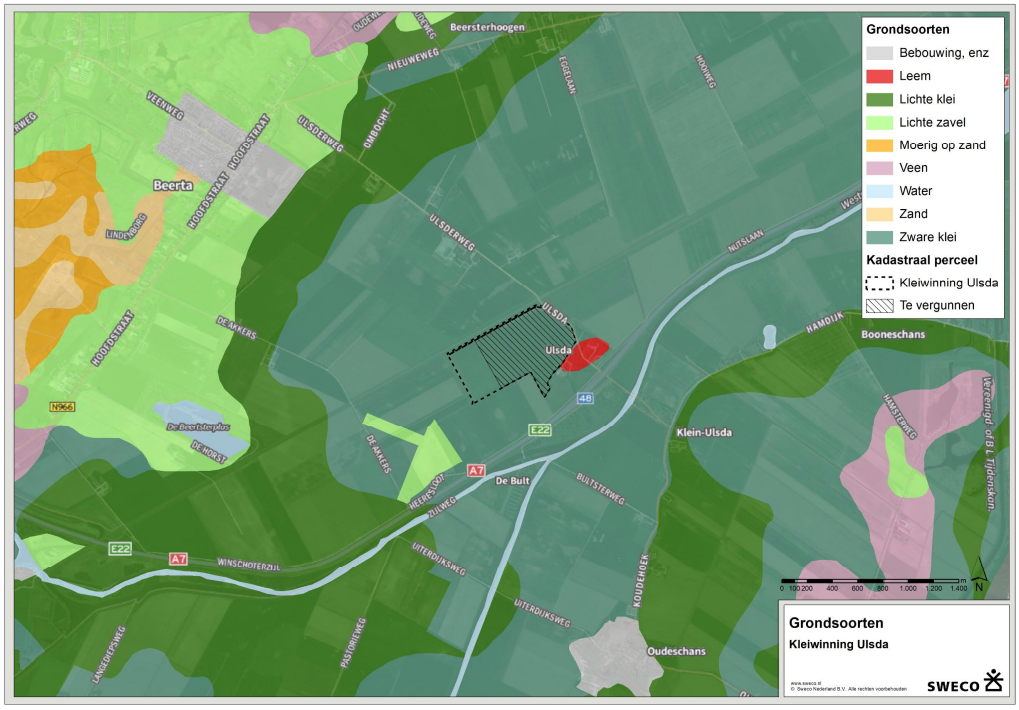

Figuur 4.1: Grondsoorten plangebied kleiwinning te Ulsda

Op basis van uitgevoerd booronderzoek (Grontmij, 2011) is voor het gehele plangebied de maximale dikte van het pakket winbare klei bepaald.

Het blijkt dat in het grootste deel van het plangebied een dik pakket schone klei geschikt is voor baksteenfabricage. Op enkele locaties in het plangebied kan minder dan 50 centimeter klei tot geen geschikte klei worden gewonnen. De dikte van het pakket winbare klei hangt samen met de hoogteligging van onderliggende pakketten van veen, dekzand en andere pleistocene afzettingen. De winbare geschikte klei is in de late middeleeuwen en de vroege nieuwe tijd afgezet door de Dollard. De dikte van de klei varieert naar gelang de reliëfverschillen van de lagen waarop de klei is afgezet. De bouwvoor is en blijft in particulier eigendom en wordt niet gerekend tot het pakket geschikte klei.

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is in figuur 4.2 de hogere ligging van de keileemopduiking van Ulsda te zien, waaronder het zuidoostelijk deel van het plangebied.

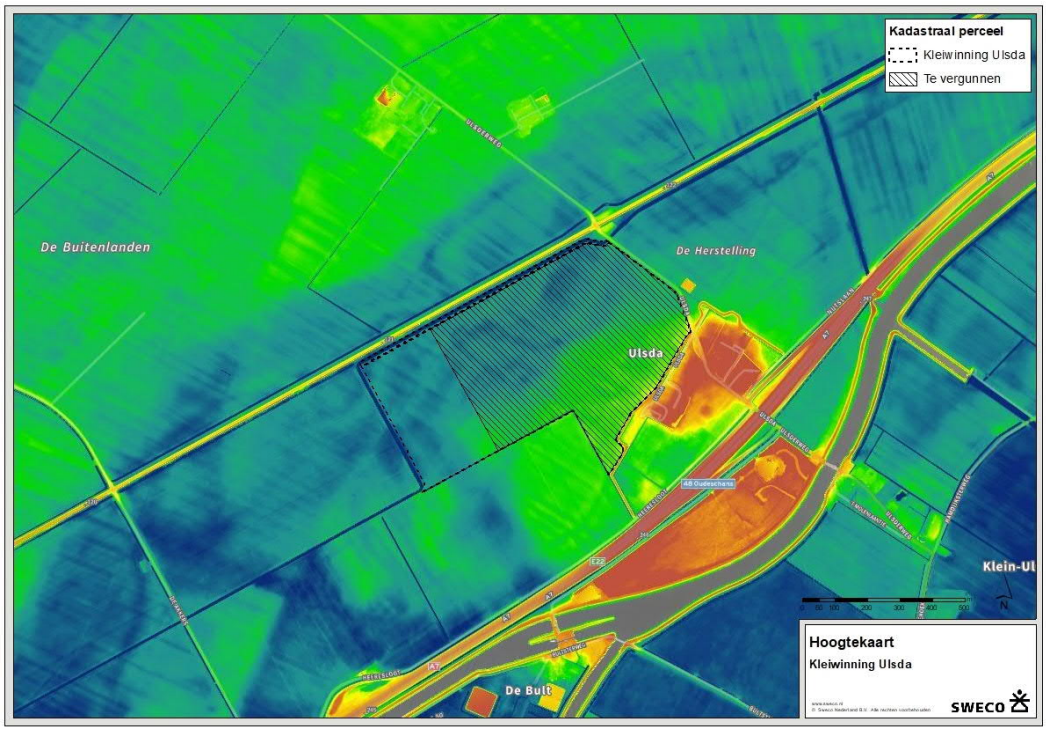

Figuur 4.2: Hoogteverschillen in en rondom plangebied (AHN2)

<u>Betekenis voor het project</u>
Gedurende de feitelijke kleiwinning zullen regelmatig fijnmazig bodemonderzoek en hoogtemetingen plaatsvinden. In dat kader zal ook de ligging van de ondergrond en de gewenste nieuwe hoogte nader in kaart worden gebracht. Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.2 Water

De ontgronding ten behoeve van de kleiwinning strekt zich uit tot het onderhoudspad van Waterschap Hunze en Aa's. Het waterschap heeft in beginsel geen bezwaar tegen deze ontgronding (zoals blijkt uit contact in maart 2019). Wel geldt als voorwaarde, dat voor het onderhoudspad in de eindsituatie een drooglegging is gewaarborgd van minimaal 0,80 meter ten opzichte van het zomerpeil. Het waterschap hanteert een zomerpeil van - 2.10 m NAP en winterpeil van - 2.30 m NAP.
Het betonnen kavelpad is aangelegd langs de noordgrens van de winlocatie.

Hieraan heeft het Waterschap Hunze en Aa's voorwaarden gesteld, die mede gebaseerd zijn op ervaringen elders. De afstand tussen het kavelpad en de nieuwe boveninsteek van de hoofdwatergang moet minimaal 4 meter bedragen. Het betonnen oppervlak van het pad moet afwateren naar de zijde van het landbouwperceel en niet naar de zijde van de hoofdwatergang. In het laatste geval bestaat namelijk het risico dat het onderhoudspad zal verweken en daarmee zou het onderhoudswerk aan de hoofdwatergang in het geding zijn. De aanleg van het betonnen kavelpad resulteert in een grotere veiligheid voor zowel de kleitransporten als voor het landbouwverkeer. Met de gegarandeerde drooglegging van het onderhoudspad van 0,8 meter en de afwatering van het betonpad naar de perceelzijde en niet naar het onderhoudspad, wordt verweking van het onderhoudspad tegengegaan.

Waterkering
De Keur van Waterschap Hunze en Aa's brengt een aantal aandachtspunten met zich mee in relatie tot de kleiwinning. Belangrijk aandachtspunt is dat de kleiwinning niet ten koste gaat van de functie van de noodberging, zoals gesteld in § 3.2. Zowel voor als na de kleiwinning zal het wingebied geleidelijk aflopen naar de waterloop aan de noordzijde. Dit betekent dat bij beëindiging van een noodbergingssituatie, het water ter plaatse van de verlaging niet is opgesloten en gemakkelijk kan afvloeien naar de waterloop. De aangelegde drainage ten behoeve van de kleiwinning versterkt dit effect. De in de winlocatie aangelegde drainage kruist deze waterkering niet, maar loost in een hoofdwatergang die binnen het noodbergingsgebied ligt. Deze hoofdwatergang wordt beheerd door Waterschap Hunze en Aa's en begrenst de winlocatie aan de noord- en westzijde.
Langs de noordelijke grens is een verhard ontsluitingspad aangelegd dat aansluit op de lokale weg Ulsda. Het kadastrale perceel waarbinnen de watergang en het onderhoudspad liggen is in eigendom van het waterschap. In de watervergunning (met kenmerk HAS2016_Z03329) is bovenstaande opgenomen en reeds in 2016 vergund.

Betekenis voor het project
Het aspect water vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.3 Archeologie

In het plangebied kunnen onder de kleilagen archeologische resten uit de late middeleeuwen en de steentijd aanwezig zijn. Aangezien de ingrepen zich tot de kleilaag beperken bestaat tijdens de werkzaamheden kans op het aantreffen van archeologische resten uit de (late) middeleeuwen. Op de hoger gelegen gronden in het oosten van het plangebied bestaat er een grote kans op middeleeuwse bewoningsresten van Ulsda. In het westelijk deel van het plangebied, waar de kleilaag dikker is, is de kans dat eventueel aanwezige archeologische resten zullen worden verstoord kleiner. Ook hier kunnen echter verspoelde bewoningsresten aanwezig zijn en is enigszins rekening te houden met resten van schepen die in de Dollard zijn vergaan.

Libau heeft in bureauonderzoek, getiteld 'Ulsda, perceel ten westen van Ulsda' d.d. 14 mei 2012, het plangebied in drie verschillende advieszones onderscheidden en voor de zones 2 en 3 geadviseerd een archeologisch booronderzoek uit te voeren, respectievelijk met een dichtheid van 6 boringen en 2 boringen per hectare (zie figuur 4.3). Voor zone 1 is destijds geadviseerd geen klei af te tichelen, ten eerste vanwege de nabijheid van de middeleeuwse nederzetting Ulsda en de kans op resten ervan in de ondergrond en ten tweede vanwege het natuurlijke reliëf direct rondom Ulsda, waarvan de landschappelijke waarde. Ook voor zones 2 en 3 is geadviseerd ervoor zorg te dragen dat de zand- en veenondergrond na afticheleen bedekt blijft met een laag van tenminste 50 centimeter dikte (zie bijlage 2).

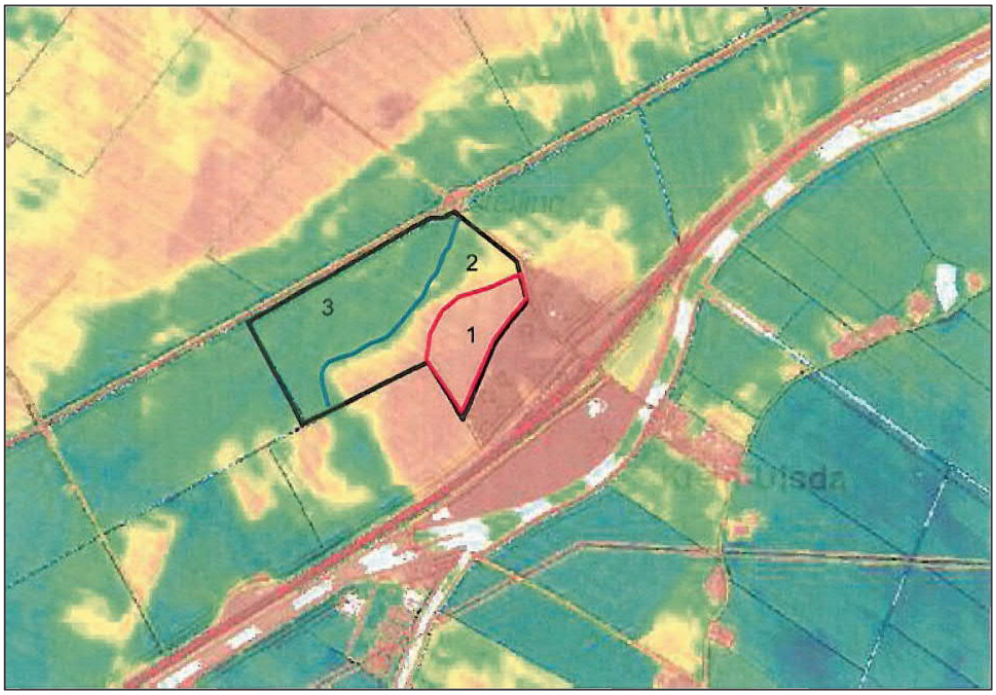

Figuur 4.3: Gezoneerd archeologisch advies kleiwinning Ulsda (Libau, 2014)

Het uitgevoerde bodemonderzoek was gericht op het vaststellen van de dikte van het pakket winbare klei. In dit kader zijn ook de afzettingen van veen en zand in beeld gebracht en daarmee ook het maaiveld uit de middeleeuwen. De noodzaak voor een booronderzoek, zoals door Libau in 2012 is geadviseerd, is daarmee komen te vervallen. Het aanvullend advies van Libau d.d. 11 november 2014 wordt bij de kleiwinning in acht genomen.
Het afticheln van klei is vanuit archeologisch oogpunt mogelijk met voorwaarden tijdens de werkzaamheden:

- het winnen van een pakket van meer dan 50 centimeter klei is mogelijk, mits de onderliggende veen- en/of zandbodem niet wordt beschadigd (kwetsbaarheid eventuele archeologische resten) en ter bescherming bedekt blijft met een dun laagje Dollardklei van tenminste 10 centimeter;
- egalisaties mogen niet uitgevoerd worden, met uitzondering van egalisaties die er op zijn gericht om door afticheling ontstane onnatuurlijke reliëfovergangen te verwijderen;
- het afticheln dient reliëfvolgend uitgevoerd te worden, waarbij geen scherpe overgangen in het landschap worden gecreëerd.

Tijdens de werkzaamheden van het afticheln gsproces wordt, met name in zone 1, regelmatig door een archeoloog geïnspecteerd. De frequentie van de inspectie wordt afgestemd met het bevoegd gezag gemeente Oldambt naar voortgang van de werkzaamheden. Te allen tijde geldt dat bij het onverwacht aantreffen van archeologische resten onmiddellijk het bevoegd gezag op de hoogte wordt gebracht.

<u>Betekenis voor het project</u>
Voor de gegeven situatie is via archeologisch onderzoek en advies van Libau vastgelegd hoe de kleiwinning kan plaatsvinden zonder dat de archeologische waarden onevenredig worden geschaad. Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling, mits de voorwaarden in acht worden genomen.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Het plangebied ligt op een zeeboezemvlakte die in de late middeleeuwen is ontstaan. Een klein deel van het plangebied is in het verleden afgegraven, zoals blijkt uit historische kaarten van het gebied. Ulsda ligt op een glaciale rug zonder dekzand, met glaciaal materiaal binnen 120 centimeter onder maaiveld. Door de ligging op deze keileemopduiking raakte Ulsda niet door de Dollard overstroomd, maar werd het een eiland midden in de oostelijke Dollardarm waar rondom Dollardkleien werden afgezet. Door landaanwas en door de aanleg van dijken werd het omliggende land langzamerhand herwonnen.

Figuur 4.4: Luchtfoto stuwwalopduiking Ulsda, Landschapsbeheer Groningen

Stuwwalopduiking in zeeklei Ulsda

De keileemopduiking in Ulsda is in de Omgevingsvisie opgenomen als te beschermen kernkarakteristiek. De kleine stuwwal, die onder het oppervlak groter is, heeft een enigszins langgerekte, drumlinoïde vorm en bestaat uit keileem, de flanken zijn afgedekt met Dollardklei. De lengterichting is noordoost-zuidwest, vergelijkbaar met de richting van de stuwwal van Winschoten. De stuwwal Ulsda is een opvallend element, dat informatie geeft over de eerste fase van landijsbedekking van het Saalien, waar (pre)glaciaal materiaal is opgestuwd. Na deze stuwing is de kleine stuwwal mogelijk twee keer overreden; tijdens de tweede en derde ijsuitbreidingsfasen van de landijsbedekking in het Saalien. Doordat de kleine stuwwal werd overreden door ijs in de tweede fase, werd hij afgevlakt en vervormd in de lengterichting van het stromende ijs. Dergelijke vormen worden drumlins genoemd, de stuwwal Ulsda heeft een drumlinoïde vorm (Het landschap van Groningen, geraadpleegd op 14 november 2019, van http://geoportaal.provinciegroningen.nl).

De geomorfologische en landschappelijke waarde van deze keileemopduiking is groot. Figuren 4.4 en 4.5 geven een goed beeld van de ligging van de opduiking ten oosten van het perceel.

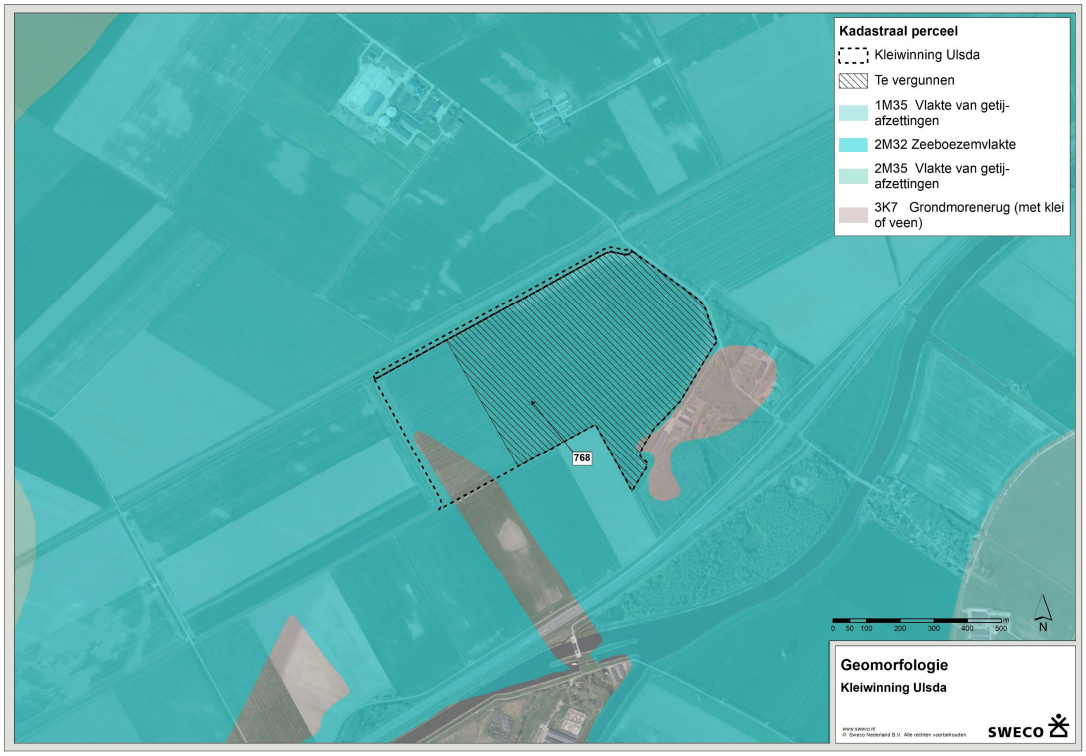

Figuur 4.5: Geomorfologie rondom plangebied

De in het bestemmingsplan genoemde gebiedsaanduiding ‘Dijkenlandschap’ is gericht op het behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden. De landschappelijke kernkwaliteit van het dijkenlandschap is vooral het hoogteverschil door de dijk en het omliggende landschap. Het hoogteverschil van de dijk (figuur 4.6) en het omliggende landschap wordt door de voorgenomen kleiwinning niet aangetast en daarmee wordt door het aanpassen van de dijkovergangen en dijkdoorgangen geen afbreuk gedaan aan de landschappelijke waarden van het gebied.

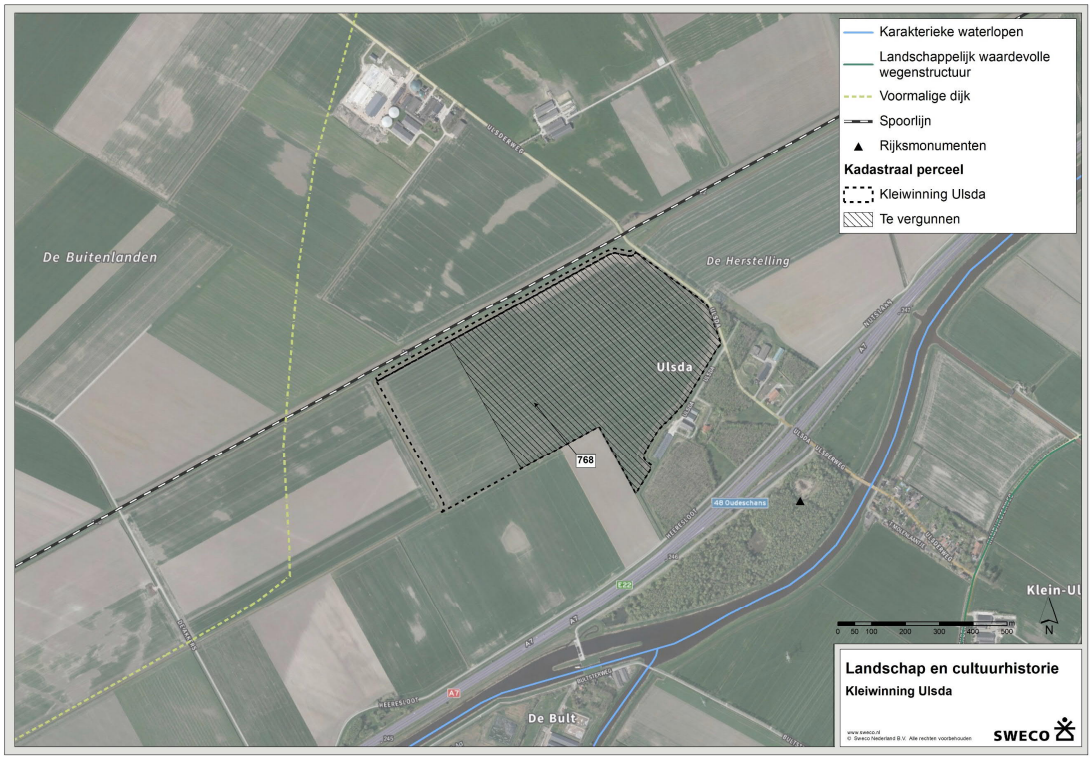

Figuur 4.6: Landschap en cultuurhistorie rondom plangebied

Betekenis voor het project

De aspecten landschap en cultuurhistorie vormen geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling, aangezien er geen afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het gebied.

4.5 Natuur

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden, en buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Groningen. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is de Waddenzee op ca. 8,2 km. Zuidoostelijk van het plangebied ligt een zone die wordt gerekend tot bos/natuur buiten het NNN (zie ook figuur 4.7). Directe aantasting zoals oppervlakteverlies en versnippering van een Natura 2000-gebied is niet aan de orde. Verstoring van verstoringsgevoelige dieren door beweging, geluid, trilling en licht gedurende de realisatiefase en gebruiksfase is uitgesloten.

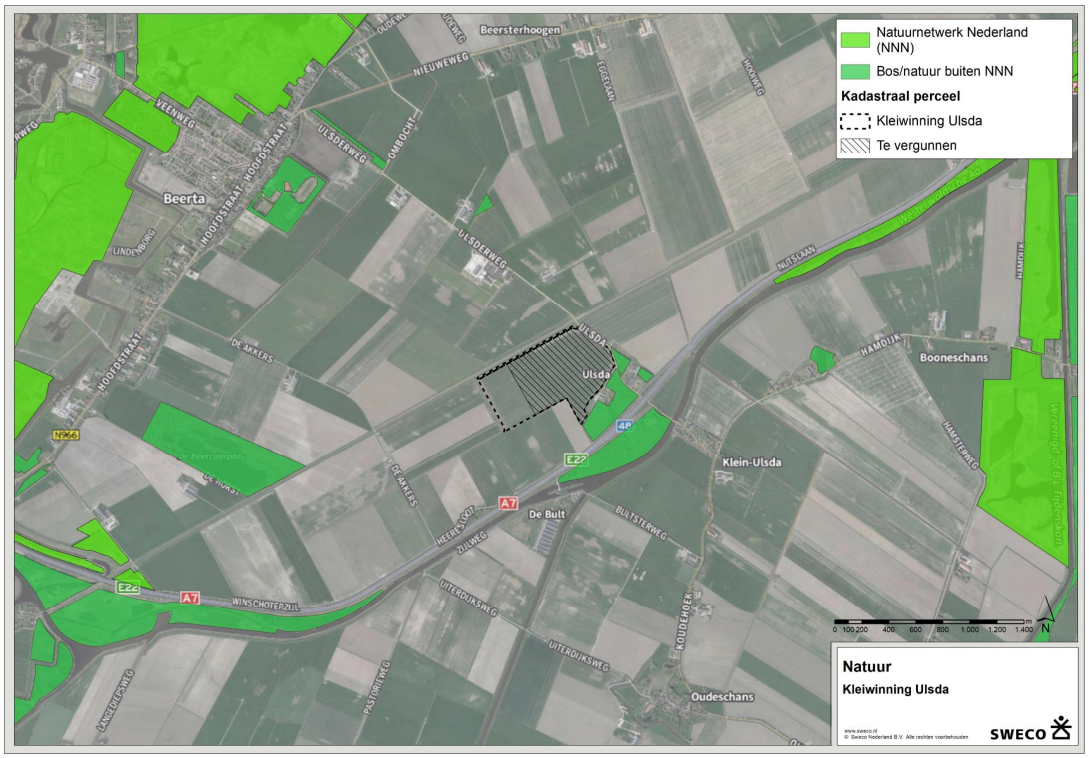

Figuur 4.7: Natuur rondom plangebied

Door de werkzaamheden zal een geringe toename in stikstofdepositie ontstaan. Uit de Aerius-berekening blijkt dat er geen rekenresultaten hoger zijn dan 0,00 mol N/ha/jr. Dit betekent dat door de werkzaamheden geen additionele stikstofuitstoot zal plaatsvinden op gevoelige habitattypen in omliggende Natura 2000-gebieden en zijn de werkzaamheden niet vergunningplichtig. De resultaten van de Aerius-berekening zijn toegevoegd in bijlage 4.

Op 30 oktober 2019 is een verkennende natuurtoets uitgevoerd (zie bijlage 3) om de mogelijk aanwezige natuurwaarden in kaart te brengen. Hieruit blijkt dat er geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn binnen het plangebied en er tevens geen geschikt essentieel leefgebied aanwezig is. Wel zijn enkele algemeen voorkomende soorten waargenomen. De werkzaamheden hebben geen effect op plantensoorten behorend tot de beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming aangezien deze niet voorkomen in het plangebied.

Als in het broedseizoen (grofweg half maart tot en met juli met uitloop tot halverwege augustus) wordt gewerkt dient voorafgaand aan de werkzaamheden een inspectie plaats te vinden naar aanwezige broedende vogels. Als deze worden aangetroffen dienen de werkzaamheden op dusdanige wijze uitgevoerd te worden dat er geen verstoring ontstaat of moet worden gewacht tot de jongen uitgevlogen zijn. Om broedgevallen te voorkomen tijdens de werkzaamheden kan voorafgaand aan het broedseizoen het plangebied ongeschikt gemaakt worden door verstoring aan te brengen. Aanwezige vogels zullen een plek elders in de omgeving zoeken om een nest te bouwen. De verstoring kan bestaan uit het plaatsen van vlaggen (verschrikkers), of iemand kan regelmatig het plangebied betreden. Ook kan gekozen worden om voorafgaand aan het broedseizoen de werkzaamheden op te starten. Aanwezige broedvogels zijn dan gewend aan de verstoring en zullen geen negatieve effecten ondervinden tijdens het broeden.

Voor eventueel aanwezige algemene (vrijgestelde) soorten in de provincie Groningen geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt wel de zorgplicht, wat betekent dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Aanwezige dieren dienen in de gelegenheid gesteld te worden het plangebied te verlaten.

Betekenis voor het project
Het aspect natuur vormt geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.6 Milieuzonering (en geluid)

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stelt zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen anderzijds. De onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

In de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' van de VNG worden milieuaspecten als geluid, geur, stof en gevaar uitgedrukt in richtlijnafstanden die wenselijk worden geacht tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. De richtlijnafstand is gebaseerd op een minimale afstand tot aaneengesloten woonbebouwing. Het betreffen indicatieve afstanden die bij voorkeur worden aangehouden. Het milieuaspect dat de grootste richtafstand met zich meebrengt, is bepalend voor de milieucategorie waarin de betreffende milieubelastende activiteit is ingedeeld. De richtafstanden zijn afgestemd op de omgevingskwaliteit die wordt nagestreefd in een rustige woonwijk. Indien de aard van de omgeving dat rechtvaardigt, kan een lagere omgevingskwaliteit worden nagestreefd dan die in een rustige woonwijk. In dat geval kunnen de kleinere richtafstanden voor een gemengd gebied worden aangehouden.

Kleiwinning wordt genoemd in bijlage 1 van de VNG-uitgave (SBI 1421.1-0812.1 Algemeen) met daarbij 200 meter als aan te houden afstand ten opzichte van de ligging in een rustige woonwijk/rustig buitengebied vanwege geluid. Voor de hinderaspecten geur, stof en gevaar gelden minimale afstanden van respectievelijk 10 meter, 100 meter en 10 meter. Wanneer er sprake is van een gemengd gebied kunnen de hierboven genoemde richtafstanden, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandsstap worden verlaagd. Een gemengd gebied is volgens de VNG-uitgave een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Hiervan is sprake als direct naast woningen ook andere functies voorkomen, zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen, horen eveneens tot het omgevingstype 'gemengd gebied'.

Gelet op de ligging van het gebied nabij hoofdinfrastructuur (A7) en de spoorlijn tussen Groningen en Nieuweschans is dit gebied te beschouwen als gemengd gebied. Dit betekent, dat conform de VNG-systematiek de aan te houden richtafstanden met één afstandstap kan worden verminderd. Bij de inpassing van de kleiwinning dient derhalve voor geluid rekening te worden gehouden met een invloedsgebied rondom van 100 meter, als bepalende factor.

Hierbij wordt in acht genomen, dat de omgeving reeds geluidbelast is door buitenstedelijk wegverkeerslawaai en dat de kleiwinning per definitie tijdelijk in het buitengebied plaatsvindt. Een andere locatie is niet mogelijk.

De beoogde kleiwinlocatie heeft een agrarische functie en is in gebruik als akkerbouwland. Het enige dorp nabij het plangebied is Klein-Ulsda. Daarnaast ligt verspreid over het buitengebied woonbebouwing.
Het in te zetten materieel betreft een hydraulische kraan en daarnaast vrachtwagens met een laadcapaciteit van 22 m3 en achtwielaandrijving voor de afvoer van de klei. De inzet van het materieel vindt plaats gedurende maximaal driemaal 2,5 week per jaar en is in dezelfde orde van grootte als het in het gebied gangbare gebruik van landbouwkundig materieel. Per dag zullen er circa 12 ritten plaatsvinden (24 vervoersbewegingen) naar de steenfabriek Strating in Oude Pekela en eenmaal daags een personenbusje/auto voor grondwerkers en opzichter. De route van het wegverkeer vindt plaats vanaf het aangelegde betonpad op het perceel te Ulsda en via de A7 richting Oude Pekela, waar het opgaat in het heersende verkeersbeeld. De gebruikelijke werktijden zijn van 07.00 uur tot 17.00 uur.

In omgeving zijn bedrijfswoningen van agrarische bedrijven aanwezig, waarvan de dichtstbijzijnde woning op een afstand ligt van ruim 100 meter, gerekend vanaf de grens aan de zuidoostzijde van de beoogde kleiwinning tot aan de gevel van deze woning aan Ulsda 2. Deze woning ligt ten opzichte van de beoogde kleiwinning afgeschermd achter bedrijfspanden behorend bij de functie intensieve veehouderij. Het gros van de werkzaamheden vindt echter op veel grotere afstand plaats. Doordat de winlocatie is gelegen tussen de A7 en de spoorlijn tussen Groningen en Nieuweschans verliest eventuele geluidhinder echter een deel van zijn relevantie.

Betekenis voor het project
Binnen 100 meter vanaf de grens van de kleiwinlocatie zijn geen woningen gelegen. Voor wat betreft geluid wordt voldaan aan de afstandseis en is het plan planologisch inpasbaar. De kleiwinning vindt slechts tijdelijk op een beperkt gedeelte van het perceel plaats. Nader onderzoek ten aanzien van geluid of andere relevante aspecten is dan ook niet noodzakelijk. Het plan voldoet voor het aspect geluid aan een goede ruimtelijke ordening.

4.7 Luchtkwaliteit

In het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (NIBM), is omschreven dat een project ‘niet in betekenende mate’ bijdraagt aan de luchtkwaliteit als het project maximaal 3% van de grenswaarde bijdraagt aan de jaargemiddelde concentratie NO2 en PM10. Dit betekent dat projecten voldoen aan de Wet milieubeheer (Wm) als de jaargemiddelde concentratie van zowel NO2 als PM10 met niet meer dan 1,2 µg/m^3 toeneemt.

In dit besluit zijn categorieën van gevallen aangewezen (woningen en kantoren) waarvoor vaststaat dat deze niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Voor een plan dat binnen deze categorieën valt, hoeven geen verdere berekeningen te worden uitgevoerd om aan te tonen dat sprake is van een NIBM-situatie en hoeft dus geen onderzoek gedaan te worden naar de gevolgen voor de luchtkwaliteit. In de voorgenomen activiteit is geen sprake van een dergelijke categorie.

De NIBM-tool kan worden toegepast. De berekeningen met de NIBM-tool berusten op een worstcase situatie: voor de berekening van de concentratietoename zijn de kenmerken van het verkeer, de ontsluiting en de omgeving zo gekozen dat een situatie ontstaat met een maximale luchtverontreiniging.

Een belangrijke randvoorwaarde voor het gebruik van de NIBM-tool is dat het plan geen invloed heeft op de wegkenmerken van de ontsluitingsweg, zoals bebouwing dicht langs de weg, het plaatsen van nieuwe bomenrijen of een aanpassing van de snelheidstypering van het wegverkeer. De NIBM-tool berekent alleen de effecten van extra verkeer op binnenstedelijke (gemeentelijke) wegen die vallen binnen het toepassingsbereik van Standaardrekenmethode 1 (SRM1) uit de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2017.
Op basis van artikel 5.16 Wm kan een ruimtelijk plan worden vastgesteld, indien aannemelijk is gemaakt dat de planologische mogelijkheden die het plan biedt ‘niet in betekenende mate’ bijdragen aan de concentratie in de buitenlucht van een stof. Omdat onderhavig ruimtelijk plan slechts een zeer beperkt aantal motorvoertuigen aantrekt, wordt dit aangemerkt als 'niet in betekenende mate'.

Betekenis voor het project
De verkeersaantrekkende werking is vergelijkbaar met het normale verkeer ten gevolge van de afvoer van de oogst in een akkerbouwgebied en wordt aangemerkt als 'niet in betekenende mate'. Het aspect luchtkwaliteit vormt dan ook geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.8 Externe veiligheid

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het verminderen en beheersen van risico’s van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen in inrichtingen en tijdens het transport ervan. Op basis van de criteria, zoals onder andere gesteld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (verder: Bevi), worden bedrijven en activiteiten geselecteerd die een risico van zware ongevallen met zich mee (kunnen) brengen.

Het beleid voor externe veiligheid heeft tot doel zowel individuele burgers als groepen burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Om dit doel te bereiken, zijn gemeenten en provincies verplicht om bij de besluitvorming rondom ruimtelijke plannen de invloed van een risicobron op zijn omgeving te beoordelen. Daartoe wordt in het externe veiligheidsbeleid het plaatsgebonden risico en het groepsrisico gehanteerd:

- Het plaatsgebonden risico is de kans dat een persoon die zich gedurende een jaar onafgebroken op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Dit risico wordt per bedrijf vastgelegd in contouren. Er geldt een contour waarbinnen die kans 10^6 (één op 1.000.000) bedraagt.
- Het groepsrisico is een berekening van de kans dat een groep personen binnen een bepaald gebied overlijdt ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. De oriëntatiewaarde geeft hierbij een indicatie van een aanvaardbaar groepsrisico. Indien een ontwikkeling is gepland in de nabijheid van een risicobron, geldt, afhankelijk van de ontwikkeling, een verantwoordingsplicht voor het toelaten van gevoelige functies.

In het kader van externe veiligheid is de risicokaart gecontroleerd op eventuele risicobronnen welke zich mogelijk in de directe omgeving van de planlocatie bevinden. Hieruit blijkt dat noch in het plangebied, noch in de directe nabijheid van het plangebied van belang zijnde installaties of buisleidingen aanwezig zijn. De nabij gelegen propaangastank, aanwezig op het naastgelegen landbouwbedrijf, geeft een Plaatsgebonden Risicocontour van 10^6 per jaar van 15 meter. Voor de snelweg A7 geldt een Plaatsgebonden Risicocontour van 10^6 per jaar en een zone van het invloedsgebied van het groepsrisico van 200 meter. De werkzaamheden vinden niet plaats binnen deze risicozones.

Middels een Klic-melding (zie bijlage 5) is inzicht verkregen in de ligging van kabels en leidingen. Langs de aangrenzende weg Ulsda liggen leidingen aan de zijde van de twee percelen waarbinnen de kleiwinning plaatsvindt. Het gaat om een leiding voor datatransport, een waterleiding en leidingen voor middenspanning respectievelijk laagspanning. In het gebied ligt verder een leidingtracé met onder meer een gasleiding. Dit tracé ligt langs de noordzijde van de waterloop die langs de noordgrens van het plangebied loopt. Het tracé conflicteert dan ook niet met de kleiwinning, aangezien die plaats zal vinden aan de zuidzijde van de waterloop. Eventuele risico's ten aanzien van de leidingen zijn daarmee beheersbaar.

Betekenis voor het project
Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de realisatie van de voorgenomen activiteit.

5 Uitvoerbaarheid

5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De ruimtelijke onderbouwing wordt met het ontwerpbesluit om een omgevingsvergunning te verlenen, conform de Wabo en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, zes weken ter inzage gelegd. Eventuele zienswijzen, de gemeentelijke reactie daarop en eventuele aanpassingen van de ruimtelijke onderbouwing zullen te zijner tijd worden samengevat in een reactienota. Deze stappen zullen bevestigen dat er draagvlak is voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

Er is een zakelijke overeenkomst gesloten met de eigenaar van het te ontgronden terrein. De kosten voor de realisering van het plan en de inrichting van het plangebied komen geheel ten laste van de initiatiefnemer Strating Beheer B.V. Hiermee is de economische uitvoerbaarheid van het project voldoende gewaarborgd.

Planschade wordt in beginsel toegekend door het besluitvormend orgaan aan degenen die waardevermindering van onroerend goed ondervinden ten gevolge van het besluit tot afwijken van het bestemmingsplan. De grondslag voor deze planschaderegeling wordt gegeven in artikel 6.1 Wro. In artikel 6.4 onder a Wro is bepaald dat de gemeente de mogelijkheid heeft om met de initiatiefnemer een overeenkomst te sluiten ten aanzien van planschade.

6 Conclusie

Strating Beheer B.V. is voornemens om klei te winnen voor de baksteenfabricage in de steenfabriek te Oude Pekela op het agrarische perceel te Ulsda. Dit om de leverantie van klei voor de komende jaren zeker te stellen.

De ruimtelijke en functionele aspecten van het plan leveren geen strijdigheid op met de beleidskaders van provincie Groningen. Ten aanzien van de beleidskaders op gemeentelijk niveau kan ook gesteld worden dat het aansluit op de gemeentelijke beleidslijn om de kleiwinning mogelijk te maken. Vanuit de vigerende beleidskaders moet geconcludeerd worden dat er geen belemmeringen bestaan voor het toekomstig gebruik en dat deze goed inpasbaar en verenigbaar is met de andere aanwezige belangen in het gebied.

De voorgenomen kleiwinning is getoetst aan alle milieu- en omgevingsfactoren. Uit de uitgevoerde onderzoeken is gebleken dat de ontwikkeling niet leidt tot aantasting van het milieu of de omgeving. De afwijking van het vigerende bestemmingplan is aanvaardbaar en de ontwikkeling sluit aan bij de beleidsdoelen en getuigt van een goede ruimtelijke ordening.

Bijlage 1 Ontgravingsplan Kleiwinning Ulsda

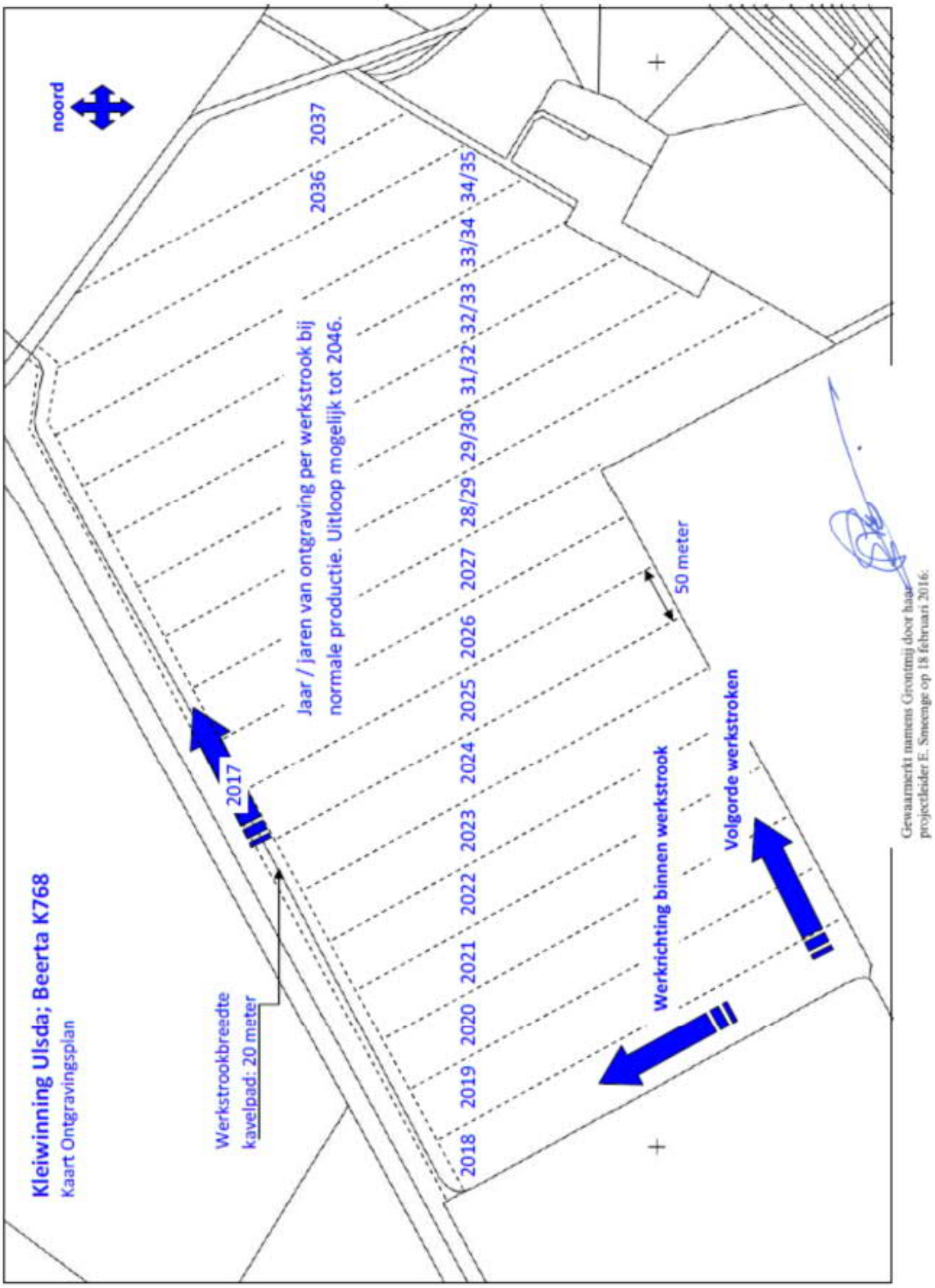

Bijlage 2 Archeologisch rapport Libau (2014)

Libau steunpunt

Kleiwinning Ulsda
Aanvraag Ongrondingsvergunning
Bijlage 7 - Archeologisch advies
finaal zoekgebied

INGEKOMEN 15 NOV 2014

Grontmij Nederland B.V.
t.a.v. dhr. E. Smeenge
Postbus 7057
9701 JB Groningen

hoge der a 5
9712 ac groningen
telefoon (050) 312 65 45
fax (050) 312 33 62
email: molema@libau.nl

PN: 333317
PL: Smeenge
GM nr.: GM 0146960
Bijlagen naar:
Kopie: Smeenge/

Grontmij Nederland B.V.

groningen 11 november 2014
onderwerp Kleiwinning Ulsda
behandelaar M. de Jong MA

Geachte heer Smeenge,

Naar aanleiding van de voorgenomen kleiwinning ten behoeve van baksteenproductie in een perceel te Ulsda ontvangt u hierbij advies met betrekking tot de omgang met archeologische en cultuurhistorische waarden in dit gebied. Onderhavig advies is een aanvulling op het advies dat in 2012 door Libau aan u is uitgebracht. Het advies uit 2012, in de vorm van een bureauonderzoek, is als bijlage aan deze brief toegevoegd.

De reden voor het aanvullend advies is een wijziging van het plan voor kleiwinning. Aan deze wijziging ligt een booronderzoek ten grondslag. In het kader van dit booronderzoek, uitgevoerd door Grontmij zijn in het plangebied 59 boringen uitgevoerd, in zes boorraaien gelijkmatig verdeeld over het plangebied. Op basis van de resultaten van het booronderzoek is voor het gehele plangebied de maximale dikte van het pakket winbare klei bepaald. Het blijkt nu dat in het grootste deel van het plangebied een dikker pakket klei geschikt is voor baksteenfabricage dan eerder is aangenomen. Op enkele locaties in het plangebied kan minder dan 50 cm klei tot geen geschikte klei worden gewonnen. De dikte van het pakket winbare klei hangt samen met de hoogteligging van onderliggende pakketten van veen, dekzand en andere pleistocene afzettingen. De winbare geschikte klei is in de late middeleeuwen en de vroege nieuwe tijd afgezet door de Dollard. De dikte van de klei varieert naar gelang de reliëfverschillen van de lagen waarop de klei is afgezet. Opgemerkt wordt nog dat de bouwvoor niet gerekend wordt tot het pakket geschikte klei.

Libau heeft in het bureauonderzoek uit 2012 in het plangebied drie verschillende advieszones onderscheiden en voor de zones 2 en 3 geadviseerd een archeologisch booronderzoek uit te voeren, respectievelijk met een dichtheid van 6 boringen en 2 boringen per ha. Voor zone 1 is destijds geadviseerd geen klei af te tichelen, ten eerste vanwege de nabijheid van de middeleeuwse nederzetting Ulsda en de kans op resten ervan in de ondergrond en ten tweede vanwege het natuurlijke reliëf direct rondom Ulsda, waarvan de landschappelijke waarde groot als groot is benoemd. Ook is voor de zones 2 en 3 geadviseerd ervoor zorg te dragen dat de zandondergrond en de veenondergrond na aftichelen bedekt moeten blijven met een laag van tenminste 50 cm dikte (zie bijlage bureauonderzoek).

Het nu door Grontmij uitgevoerde bodemonderzoek was gericht op het vaststellen van de dikte van het pakket winbare klei. In dit kader zijn ook de afzettingen van veen en zand in beeld gebracht en daarmee ook het maaiveld uit de middeleeuwen. De noodzaak voor een booronderzoek in de zones 2 en 3, zoals is geadviseerd in het bureauonderzoek uit 2012, is daarmee komen te vervallen. Zone 1 is landschappelijk gezien kwetsbaar door de ligging grenzend aan de keileemhoogte Ulsda. Het reliëf van Ulsda is zowel vanuit landschappelijk en cultuurhistorisch oogpunt zeer waardevol. Ook bestaat hier grote kans op archeologische resten. Het aftichelen van klei is hier vanuit archeologisch oogpunt mogelijk met dezelfde voorwaarden als in de zones 2 en 3 maar in zone 1 is extra voorzichtigheid geboden tijdens de werkzaamheden.

Op basis van het booronderzoek van Grontmij wordt het volgende geadviseerd:

- het winnen van een pakket van meer dan 50 cm klei is mogelijk, mits de onderliggende veen- en/of zandbodem niet wordt beschadigd (kwetsbaarheid eventuele archeologische resten) en ter bescherming bedekt blijft met een dun laagje Dollardklei van tenminste 10 cm;

- geen egalisaties uit te voeren, met uitzondering van egalisaties die er op zijn gericht om door afticheling ontstane onnatuurlijke reliëfovergangen te verwijderen;
- het aftichelen reliëfvolgend uit te voeren, waarbij geen scherpe overgangen in het landschap worden gecreëerd.

Ten aanzien van het aftichelingsproces wordt geadviseerd om de werkzaamheden, met name in zone 1, regelmatig door een archeoloog te laten inspecteren. De frequentie van de inspectie wordt afgestemd met de initiatiefnemer en het bevoegd gezag (de gemeente Oldambt) en is afhankelijk van de voortgang van de werkzaamheden. Ten allen tijde geldt dat bij het onverwacht aantreffen van archeologische resten onmiddellijk het bevoegd gezag op de hoogte gebracht dient te worden. Vervolgens wordt dan bepaald of behoud ter plaatse of opgraving van deze resten aan de orde is.

Ik hoop u met bovenstaand advies voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Drs. J. Molema
Archeoloog Libau steunpunt

Ulsda, perceel ten westen van Ulsda (gemeente Oldambt)

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Libau, 14 mei 2012 – rapport 12-79

Administratieve gegevens

provincie:	Groningen	
gemeente:	Oldambt	
plaats:	Ulsda	
toponiem:	Ulsda	
bevoegd gezag:	gemeente Oldambt	
opdrachtgever:	Grontmij Haren	
uiterste coördinaten:	noordwest	270.954/576.190
	noordoost	271.733/576.575
	zuidoost	271.972/576.314
	zuid	271.737/575.842
	zuidwest	271.155/575.806
centrumcoördinaat:	271.487/576.202	
kaartblad:	8D	
onderzoeksmeldingsnummer:	51245	
beheer documentatie:	Libau, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, gemeente Oldambt en E-depot	
uitvoerder:	Libau	
rapport :	12-79	
auteur :	M. de Jong MA	
autorisatie :	drs. J. Molema	
telefoon:	050-3126545	
fax:	050-3123362	
e-mail:	info@libau.nl	

Ulsda, perceel ten westen van Ulsda (gemeente Oldambt)
Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen
In opdracht van Steenfabriek Strating, vertegenwoordigd door dhr. E. Smeenge van Grontmij Haren, is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een perceel (genummerd 768) te Ulsda, ten westen van Ulsda (zie figuur 1). Aanleiding voor het onderzoek is het voornemen om hier klei te winnen ten behoeve van de baksteenindustrie. Hiervoor zal circa 30 cm teelaarde worden afgegraven waarna een circa 50 cm dik pakket klei wordt gewonnen. De teelaarde wordt daarna teruggeplaatst. De bodemingrepen zullen tot 80 à 90 cm onder maaiveld reiken. Het perceel waarin de ingrepen zijn beoogd is circa 43 ha groot. Dit perceel wordt hieronder verder aangeduid als plangebied.

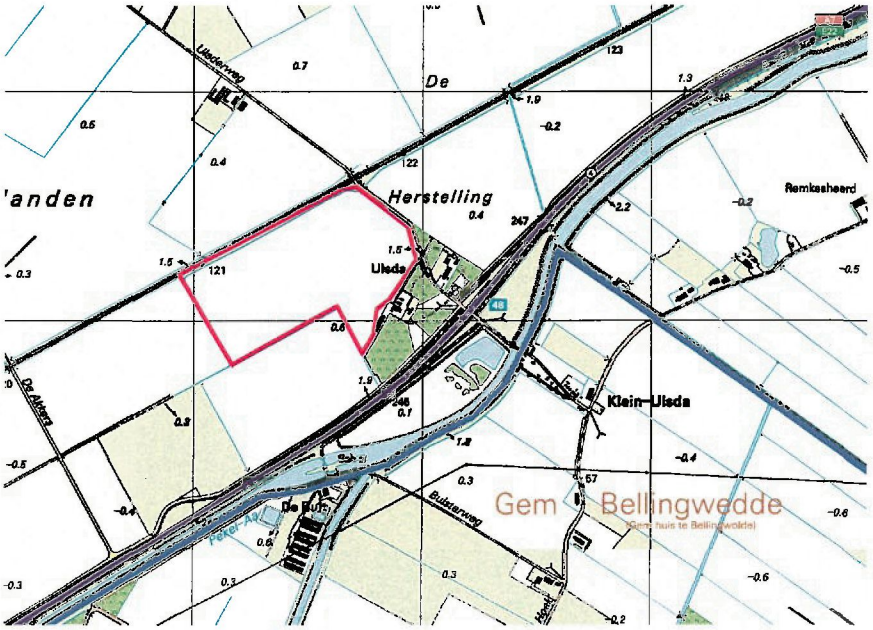

Figuur 1: Ulsda en omgeving, het plangebied is rood omlijnd (Topografische Atlas Groningen, 2004).

Informatie
Het plangebied ligt ten westen van het relatief hooggelegen Ulsda in de streek Reiderland. Ulsda was oorspronkelijk een zelfstandige parochie maar door overstromingen en landverlies werd het overgebleven grondgebied in 1462 toegevoegd aan de parochie Beerta. Om dezelfde reden werden delen van Reiderland, waaronder Beerta en Ulsda, in 1471 toegevoegd aan het Oldambt. Ten oosten van Ulsda komen de rivieren Pekel Aa en Westerwoldsche Aa samen waardoor dit een belangrijk, strategisch gelegen knooppunt was.

Tijdens het saalien (de voorlaatste ijstijd) ontstonden door stuwing van het landijs glaciale ruggen. In het weichselien (de laatste ijstijd) werd door de wind dekzand afgezet. Hierdoor ontstond een reliëfrijk landschap. De hogere ruggen en dekzanden waren in de prehistorie (met name in de steentijd) aantrekkelijk voor bewoning, vooral daar waar water in de nabijheid was. Door een geleidelijke zeespiegelstijging en de daarmee gepaard gaande stagnatie van de waterafvoer steeg de grondwaterspiegel en nam de veengroei geleidelijk toe. Daardoor raakten in de loop van de bronstijd, of mogelijk al eerder, de zandgronden langzamerhand overgroeid met een pakket veen. De bewoning van het plangebied en omgeving werd daardoor uiteindelijk onmogelijk. In de loop van de middeleeuwen raakte het gebied opnieuw bewoond. De veengrond werd in cultuur gebracht en het Oldambt en Reiderland ontwikkelden zich tot een welvarende streek. De veenontginningen hadden echter klink tot gevolg. Door het dalende maaiveld verslechterde de waterafvoer vanuit het nog niet ontgonnen veengebied. Naast wateroverlast vanuit het veen had men te kampen met overstromingen vanuit zee. Door de maaiveldaling kon de zee via de monding van de Eems diep het land binnendringen waardoor de Dollard ontstond. Voor 1462 moet de Dollard Ulsda al hebben bereikt en in 1509 bereikte de Dollard zijn grootste omvang. Kort daarna begon men met de aanleg van bedijkingen ter bescherming tegen de Dollard en om het verloren land weer terug te winnen. Dit proces werd vergemakkelijkt door de natuurlijke aanslibbing van klei, zoals rondom Ulsda het geval was.

Op de fysisch geografische kaart van de provincie Groningen is te zien dat het plangebied op een zeeboezemvlakte ligt (code Mv4; zie bijlage: Fysisch geografische kaart). Deze zeeboezemvlakte is de oostelijke arm van de Dollard die in de late middeleeuwen ontstond. Een klein deel van het plangebied is in het verleden afgegraven (code (m); grijsgekleurd). Ulsda ligt op een glaciale rug zonder dekzand, met glaciaal materiaal binnen 120 cm onder maaiveld (code Gr2g). Door de ligging op deze keileemopduiking raakte Ulsda niet door de Dollard overstroomd maar werd het een eiland midden in de oostelijke Dollardarm. Door landaanwas en door de aanleg van dijken werd het omliggende land langzamerhand herwonnen. Met name in het oosten van het plangebied zal de door de Dollard afgezette kleilaag relatief dun zijn en de keileem ondiep onder de oppervlakte aanwezig zijn. De bodemkaart toont dat het gehele plangebied ligt op kalkrijke poldervaaggronden bestaande uit zware klei (code Mn45A; zie bijlage: Kaart archeologie). Langs de oostelijke rand van het plangebied, tegen Ulsda aan, kan relatief ondiep onder het maaiveld naast keileem ook potklei aanwezig zijn (code KX).

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is de hogere ligging van de keileemopduiking van Ulsda duidelijk te zien. Ook valt op dat het zuidoostelijk deel van het plangebied op deze opduiking ligt (zie figuur 2).

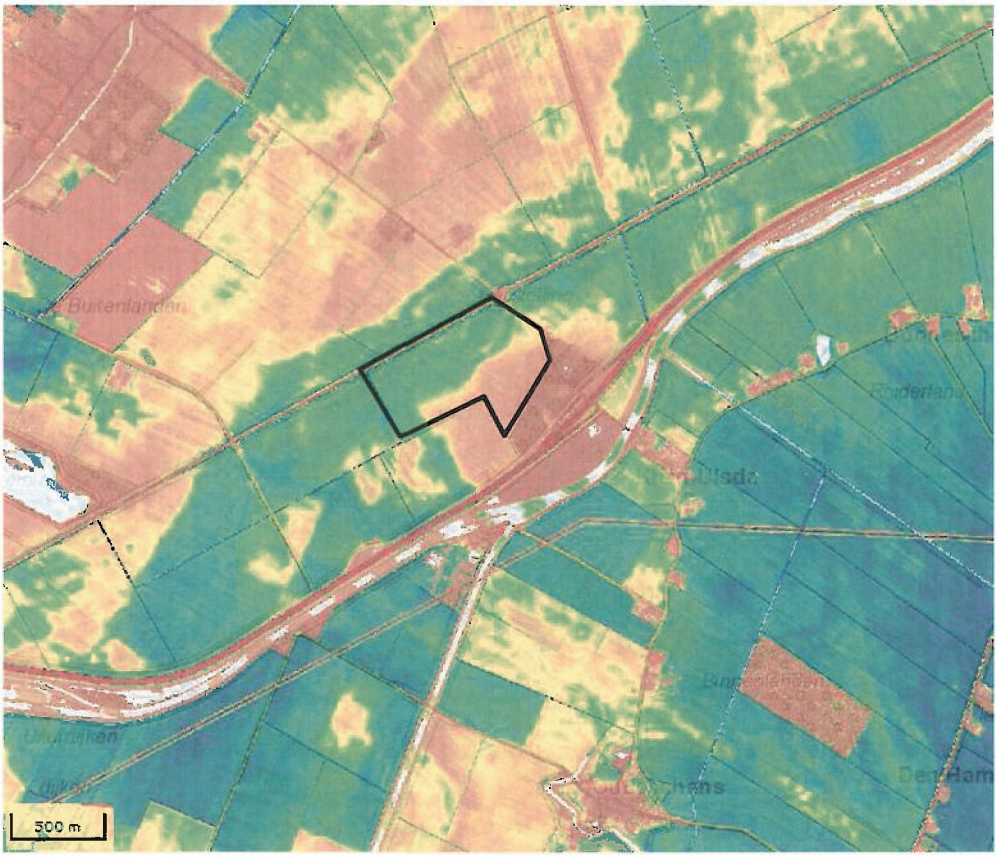

Figuur 2: Hoogteverschillen in en rondom het plangebied (www.ahn.nl; AHN2). Het plangebied is globaal omlijnd.

Na 1509 werd land herwonnen op de Dollard en begon de oostelijke Dollardarm langzamerhand dicht te slibben. De stad Groningen (die het Oldambt overheerste) maakte zowel vanwege de landaanwas als de strategische ligging aanspraak op Ulsda. Ulsda behoorde sinds 1462 toe aan Beerta maar in het begin van de 17de eeuw had de stad geheel Ulsda bemachtigd. Om de grens af te bakenen en conflicten met Beerta te beëindigen liet de stad in 1616 (overigens zonder enige inspraak van Beerta) de Heerensloot graven (Schroor, 1997). Deze sloot liep door het plangebied maar is in de 20ste eeuw geheel verdwenen. In 1726 werden de stadslanden te Ulsda gekarteerd (Schroor, 1997: stadsland 7; zie figuur 3). De Heerensloot vormt de westelijke begrenzing van het stadsland. Het plangebied was destijds in gebruik als bouwland (percelen 35, 36 en 38-41) en voor een klein deel als grasland (percelen 34 en 37).

Op de kadastrale minuut (gemeente Beerta, sectie B2 en H2) uit 1824 is te zien dat het gehele plangebied destijds in gebruik was als bouwland (zie watwaswaar.nl & hisgis.nl). Het plangebied was onderverdeeld in zeer

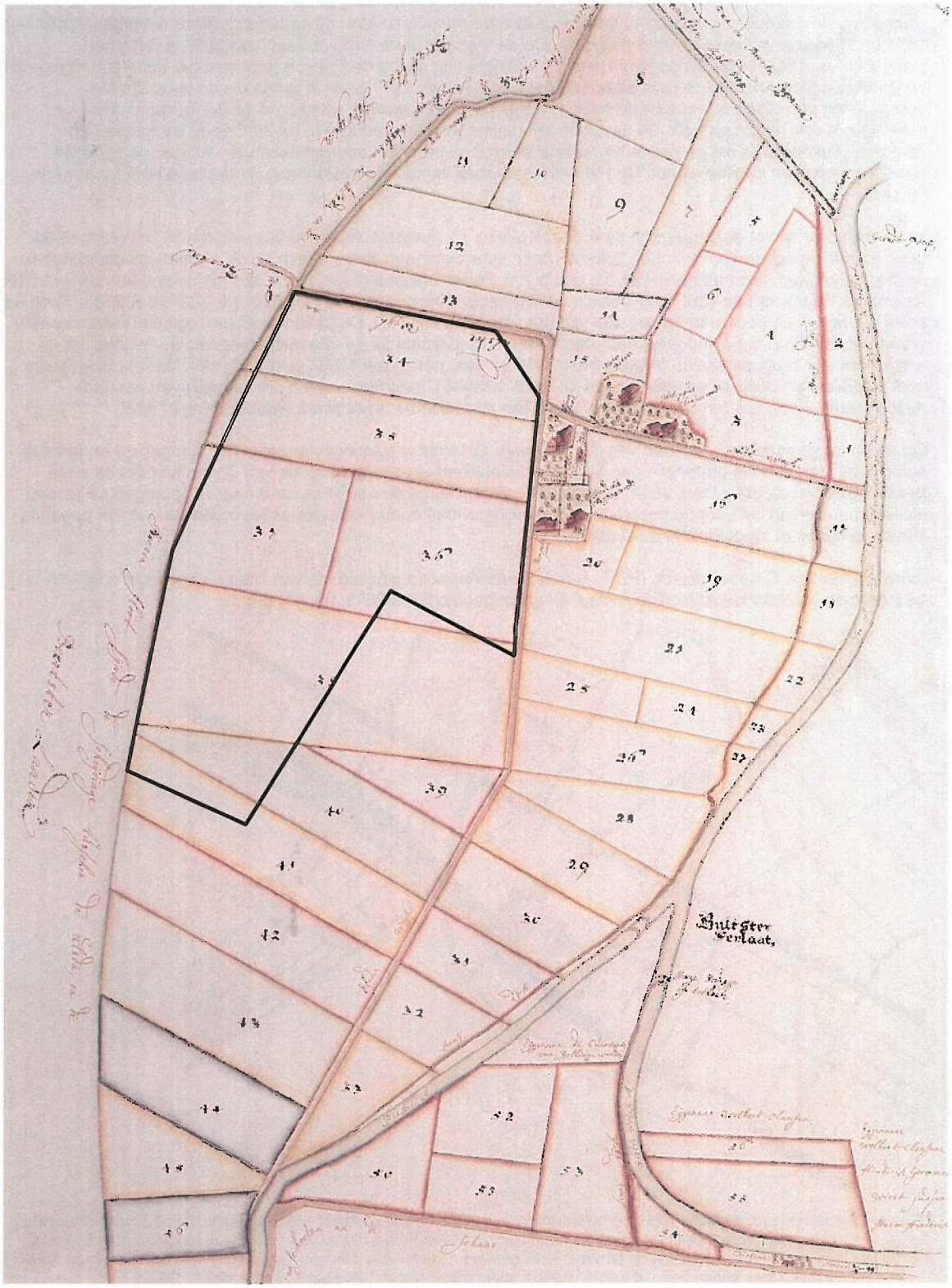

Figuur 3: De stadslanden te Ulsda in 1726. De kaart wijkt iets af van het noorden. Het deel van het plangebied dat samenvalt met de stadslanden is globaal weergegeven.

veel kleine percelen (zie bijlage: Kadastrale minuut). In het midden van de 19de eeuw lijkt de situatie in het plangebied onveranderd ten opzichte van de kadastrale minuut, zo blijkt uit de topografische militaire kaarten van 1853 en 1864 (zie watwaswaar.nl & hisgis.nl). Op de topografische militaire kaart van 1864 is nabij het plangebied een tichelwerk aangegeven, wat de kleiafgraving die op de Fysisch geografische kaart is aangegeven verklaart (zie hisgis.nl). Op de Bonnekaart uit het begin van de 20ste eeuw is inmiddels de spoorlijn ten noordwesten van Ulsda aanwezig (zie bijlage: Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart). Ook het tichelwerk is dan nog in gebruik. De kavels in het plangebied zijn gedurende de 20ste eeuw aangepast en vergroot. Uiteindelijk is het gebied herverkaveld waarbij de percelen doorgetrokken zijn tot aan de spoorlijn. Hierdoor verdween de Heeresloot. Op het AHN is de loop van de Heeresloot nog gedeeltelijk herkenbaar (zie figuur 2).

Het plangebied is niet gekarteerd op de Archeologische Monumentenkaart (AMK); ook zijn uit het plangebied geen archeologische waarnemingen bekend (geen waarnemingen geregistreerd in de archeologische database Archis; zie bijlage: Kaart archeologie). Te Ulsda zijn archeologische resten uit de late middeleeuwen aangetroffen waaronder resten van de kerk (AMK-terrein 6818), bebouwing (waarnemingen 238414, 238416 & 238417) en een schip dat nog in de bodem aanwezig zou zijn (waarneming 238415). De bekende archeologische resten op iets grotere afstand van het plangebied betreffen nederzettingsresten uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd waaronder een brugconstructie (AMK-terrein 7311 en waarnemingen 18384 & 18385), een laat-middeleeuwse kerk (AMK-terrein 6826 en waarnemingen 18239 & 238040), funderingsresten die mogelijk van een laat-middeleeuws steenhuis zijn (waarneming 39542) en middeleeuws aardewerk (waarneming 27382).

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Oldambt is aangegeven dat in het plangebied onderzoek nodig is bij ingrepen die groter zijn dan 500 m^2 en dieper reiken dan het kleidek van Dollardklei dat de oude bewoningslagen afdekt (Libau, 2010; zie figuur 4). Vooral langs de oostelijke rand naar het plangebied zal de kleilaag dun zijn en zal door de geplande bodemingrepen het oude (middeleeuwse) maaiveld aan het oppervlak komen te liggen of mogelijk verstoord raken.

In het Provinciaal Omgevingsplan (POP) is reliëf, waaronder de glaciale rug van Ulsda, opgenomen als een te beschermen kernkarakteristiek (Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013: pp. 40; 89).

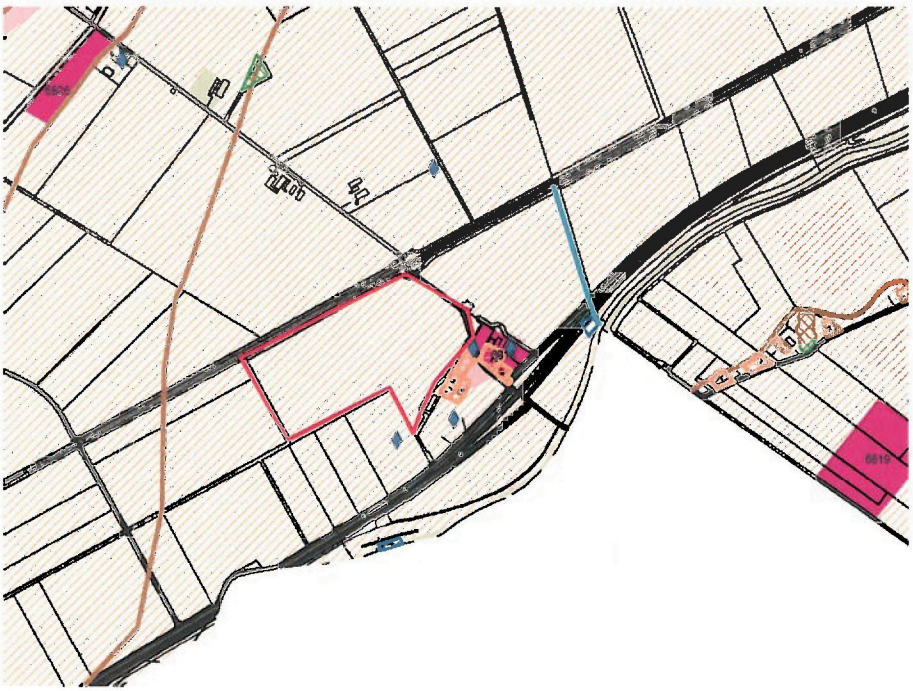

Figuur 4: Uitsnede uit de Archeologische beleidskaart van de gemeente Oldambt. Het plangebied is rood omlijnd. Legenda: roze: hoge verwachting; oranje arcering; onderzoek bij ingrepen dieper dan het kleidek (en groter dan 500 m^2); lichtgroen: lage verwachting; fel roze: AMK-terreinen; geel vlakje: steenhuizen; oranje vlak: boerderijplaatsen; paars vlak: kerken; bruine lijnen: dijken en oude wegen; blauw raster: historische kernen; groen raster: cultuurlandschappelijk waardevol.

Overweging en advies
In het plangebied kunnen onder de kleilagen archeologische resten uit de late middeleeuwen en de steentijd aanwezig zijn. Aangezien de ingrepen zich tot de kleilaag beperken bestaat tijdens de werkzaamheden kans op het aantreffen van archeologische resten uit de (late) middeleeuwen. Op de hoger gelegen gronden in het oosten van het plangebied bestaat grote kans op middeleeuwse bewoningsresten van Ulsda. In het westelijk deel van het plangebied, waar de kleilaag dikker is, is de kans dat eventueel aanwezige archeologische resten zullen worden verstoord kleiner. Ook hier kunnen echter verspoelde bewoningsresten aanwezig zijn en is enigszins rekening te houden met resten van schepen die in de Dollard zijn vergaan.

De keileemopduiking Ulsda is in het Provinciaal Omgevingsplan opgenomen als te beschermen kernkarakteristiek. De geomorfologische en landschappelijke waarde van deze keileemopduiking is zeer groot. Het AHN (figuur 2) geeft een goed beeld van de ligging van de opduiking (ook waar deze iets dieper in de ondergrond aanwezig is en om die reden kleiner is weergegeven op aardkundige kaarten). In figuur 5 is het gebied weergegeven waarvoor geadviseerd wordt geen ontgronding uit te voeren in verband met de ondiepe ligging van de keileemopduiking (zie figuur 5). De begrenzing van dit gebied is tevens gebaseerd op een bodemkundig booronderzoek dat Grontmij heeft uitgevoerd voor Steenfabriek Strating (zie bijlagen: Booronderzoek & Boorlocaties). Tevens dient rondom dit gebied een bufferzone van 30 m breedte te worden aangehouden waarin de ontgravingsdiepte van de ontgronding geleidelijk en reliëfvolgend toeneemt zodat er geen abrupt onnatuurlijk hoogteverschil ontstaat tussen het ontgronde en niet-ongronde gebied.

Geadviseerd wordt om in het gebied waarin de ontgronding mogelijk wel doorgang kan vinden, voorafgaand aan de werkzaamheden een archeologisch booronderzoek uit te laten voeren. Dit booronderzoek bestaat uit twee gedeelten. In het aan de keileemopduiking Ulsda grenzende gebied (inclusief de bovengenoemde bufferzone) dient het booronderzoek te bestaan uit 6 boringen per hectare. Op grotere afstand van de keileemopduiking dienen 2 boringen per hectare te worden uitgevoerd (zie figuur 5). Het booronderzoek dient gericht te zijn op de aanwezigheid van een oude cultuurlaag of loopvlak en archeologische indicatoren zoals bijvoorbeeld funderingsresten en aardewerk. Het is van belang dat wordt vastgesteld wat de dikte van het pakket Dollardklei is en op welke locaties binnen het plangebied minder klei kan worden gewonnen ten opzichte van de huidige plannen. Nabij de keileemopduiking zullen er enkele gebieden zijn waar minder dan 50 cm klei kan worden afgeticheld (zie ook bijlagen: Booronderzoek & Boorlocaties). Uitgangspunt is dat archeologische resten in het gebied waar ontgronding plaats kan vinden tenminste afgedekt blijven met een dek van 50 cm dikte (30 cm teelaarde en tenminste 20 cm klei). Ook hier geldt dat de ontgronding reliëfvolgend dient te worden uitgevoerd.

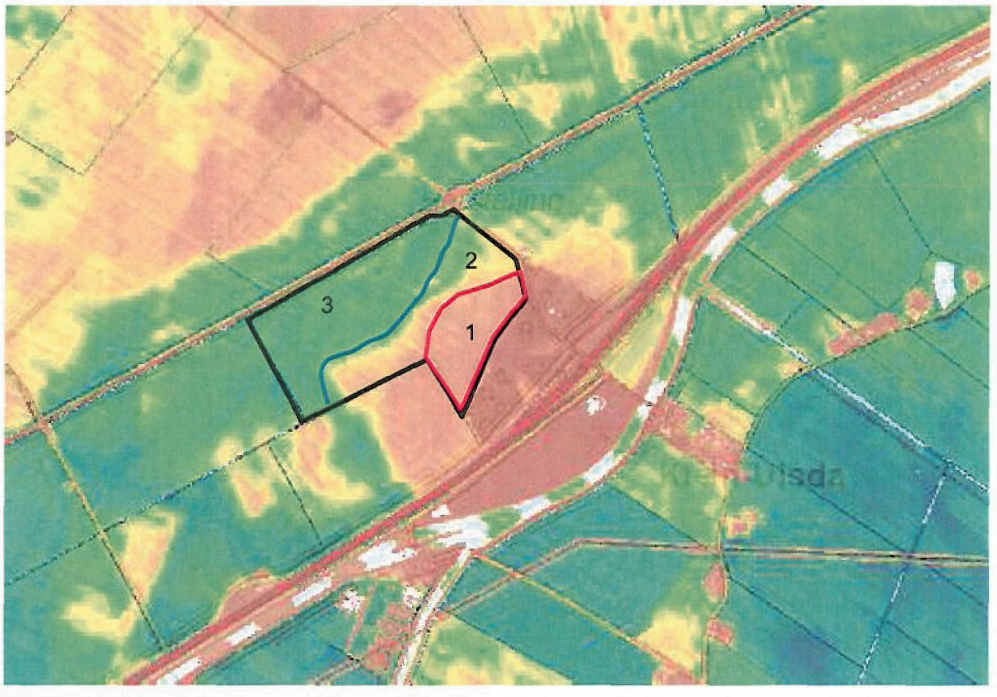

Figuur 5: Ulsda en omgeving op het Actueel Hoogtebestand Nederland. Het plangebied is zwart omlijnd. De zone waarbinnen ontgronding niet kan worden uitgevoerd is omgeven met een rode lijn (1). De zone met een boordichtheid van 6 boringen per hectare is begrensd met een blauwe lijn (2). Daarbuiten ligt de zone waarin een boordichtheid van 2 boringen per hectare aan de orde is (3).

Omdat voor het zuidoostelijk deel van het plangebied wordt geadviseerd geen ontgronding te laten plaatsvinden vanwege de aanwezigheid van de keileemopduiking van Ulsda, hoeft hier geen booronderzoek plaats te vinden. De overgangszone ofwel bufferzone van de keileemopduiking naar het gebied met een dik(ker) opgeslibd kleidek, behoeft echter extra aandacht. Er is in feite sprake van drie zones binnen het plangebied (zie figuur 5):

1. de keileemopduiking Ulsda waarvoor geadviseerd wordt geen ontgronding uit te voeren en waar in dat geval geen archeologisch booronderzoek nodig is;
2. de aangrenzende zone waarin een archeologisch booronderzoek bestaande uit 6 boringen per hectare dient te worden uitgevoerd;
3. de zone met dik(ker) opgeslibt kleipakket waarin per hectare 2 boringen dienen te worden uitgevoerd.

Ongeacht de uitkomsten van het booronderzoek geldt ten allen tijde de meldingsplicht krachtens de Monumentenwet (1988). Indien tijdens de werkzaamheden toch nog vondsten worden aangetroffen dan dienen deze zo spoedig mogelijk te worden gemeld bij de gemeente Oldambt en bij Libau.

Bijlagen:

- Uitsnede fysisch geografische kaart;
- Kaart archeologie;
- Kadastrale minuut;
- Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart;
- Boringen Grontmij;
- Aanvullende boringen Grontmij;
- Boorlocaties.

Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl).

Archeologische Monumentenkaart (AMK).

ARCHIS, archeologisch informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Brood, P., A.H. Huussen & J. van der Kooi (red.), 1999. *Nieuwe Groninger Encyclopedie*. REGIO-PRojekt Uitgevers, Groningen.

Grote Historische topografische Atlas Groningen ± 1900 – 1930, schaal 1: 25000. Uitgeverij Nieuwland, 2006. Tilburg.

Grote Historische Atlas van Nederland, 1: 50000. Deel 2: Noord-Nederland 1851 – 1855. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. Groningen.

Historisch Geografisch Informatiesysteem (www.hisgis.nl).

Kadastrale minuutplans uit het begin van de 19de eeuw en overige historische kaarten (watwaswaar.nl).

Libau, 2010. Archeologische beleidskaart gemeente Oldambt.

Luchtfoto's Google Earth/Maps.

Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013. Provincie Groningen. (http://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Downloads/pop2009-2013.pdf)

Schroor, M., 1997. *De atlas der Stadslanden van Groningen (1724-1729)*. REGIO-PRojekt Uitgevers, Groningen.

Schroor, M. & J. Meijering, 2007. *Golden Raand. Landschappen van Groningen*. In Boekvorm Uitgevers bv, Assen.

Snijders, F.L., 1985. *Fysische geografie in de provincie Groningen*. Milieu- en landschapsonderzoek Provinciaal Planologische Dienst. Groningen.

Stiboka, 1985. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000*. Stiboka, Wageningen (Toelichting gepubliceerd in 1986; kaartopname door A.E. Clingeborg et al.).

Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De atlas van Huguenin; militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829*. Heveskes Uitgevers/Drentse Historische Vereniging, Groningen/Veendam.

Archeologische periodes

paleolithicum	**tot 8800 v.Chr.**
paleolithicum vroeg	tot 300000 C14
paleolithicum midden	300000 - 35000 C14
paleolithicum laat	35000 C14 - 8800 v.Chr.
paleolithicum laat A	35000 - 18000 C14
paleolithicum laat B	18000 C14 - 8800 v.Chr.
mesolithicum	**8800 - 4900 v.Chr.**
mesolithicum vroeg	8800 - 7100 v.Chr.
mesolithicum midden	7100 - 6450 v.Chr.
mesolithicum laat	6450 - 4900 v.Chr.
neolithicum	**5300 - 2000 v.Chr.**
neolithicum vroeg	5300 - 4200 v.Chr.
neolithicum vroeg A	5300 - 4900 v.Chr.
neolithicum vroeg B	4900 - 4200 v.Chr.
neolithicum midden	4200 - 2850 v.Chr.
neolithicum midden A	4200 - 3400 v.Chr.
neolithicum midden B	3400 - 2850 v.Chr.
neolithicum laat	2850 - 2000 v.Chr.
neolithicum laat A	2850 - 2450 v.Chr.
neolithicum laat B	2450 - 2000 v.Chr.
bronstijd	**2000 - 800 v.Chr.**
bronstijd vroeg	2000 - 1800 v.Chr.
bronstijd midden	1800 - 1100 v.Chr.
bronstijd midden A	1800 - 1500 v.Chr.
bronstijd midden B	1500 - 1100 v.Chr.
bronstijd laat	1100 - 800 v.Chr.
ijzertijd	**800 - 12 v.Chr.**
ijzertijd vroeg	800 - 500 v.Chr.
ijzertijd midden	500 - 250 v.Chr.
ijzertijd laat	250 - 12 v.Chr.
Romeinse tijd	**12 v.Chr. - 450 n.Chr.**
Romeinse tijd vroeg	12 v.Chr. - 70 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg A	12 v.Chr. - 25 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg B	25 - 70 n.Chr.
Romeinse tijd midden	70 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd midden A	70 - 150 n.Chr.
Romeinse tijd midden B	150 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd laat	270 - 450 n.Chr.
Romeinse tijd laat A	270 - 350 n.Chr.
Romeinse tijd laat B	350 - 450 n.Chr.
middeleeuwen	**450 - 1500 n.Chr.**
middeleeuwen vroeg	450 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen vroeg A	450 - 525 n.Chr.
middeleeuwen vroeg B	525 - 725 n.Chr.
middeleeuwen vroeg C	725 - 900 n.Chr.
middeleeuwen vroeg D	900 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen laat	1050 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen laat A	1050 - 1250 n.Chr.
middeleeuwen laat B	1250 - 1500 n.Chr.
nieuwe tijd	**1500 - heden**
nieuwe tijd A	1500 - 1650 n.Chr.
nieuwe tijd B	1650 - 1850 n.Chr.
nieuwe tijd C	1850 - heden

Uitsnede fysisch geografische kaart.

Nieuwe
Spitlanden
Oudezijl
mGr1g
mGr1
mOv2
moNv1
mNw1g
Beerterhoogen
mNv2g
moNv2
mGr1g
Mv2
Beerta
Uiterdijken
Mv4
De Buitenlanden
Herstelling
Ulsda
Hamdijk
Reiderland
Klein-Ulsda
Gem. Bellingwedde
(Gem. huis te Bellingwolde)
Gr1
moNv2
Ov2
mNv1
Mv2
Mv2
Mv4
Mv4
Mv2
mOv2
Binnenlanden
Oudeschans
Mv2
Den Ham
moNv2
Nv2
Klosterdijken
Klosterdijk
Klosterdijk
Klosterdijken
Mv4
Bellingwolder
Klosterdijk
Klosterdijk
Klosterdijk

Kaart archeologie Ulsda, perceel ter hoogte van Ulsda 2 (gemeente Oldambt)

28-03-2012

Combinatiekaart van AMK, bodemkaart en Archis

273128 / 577772

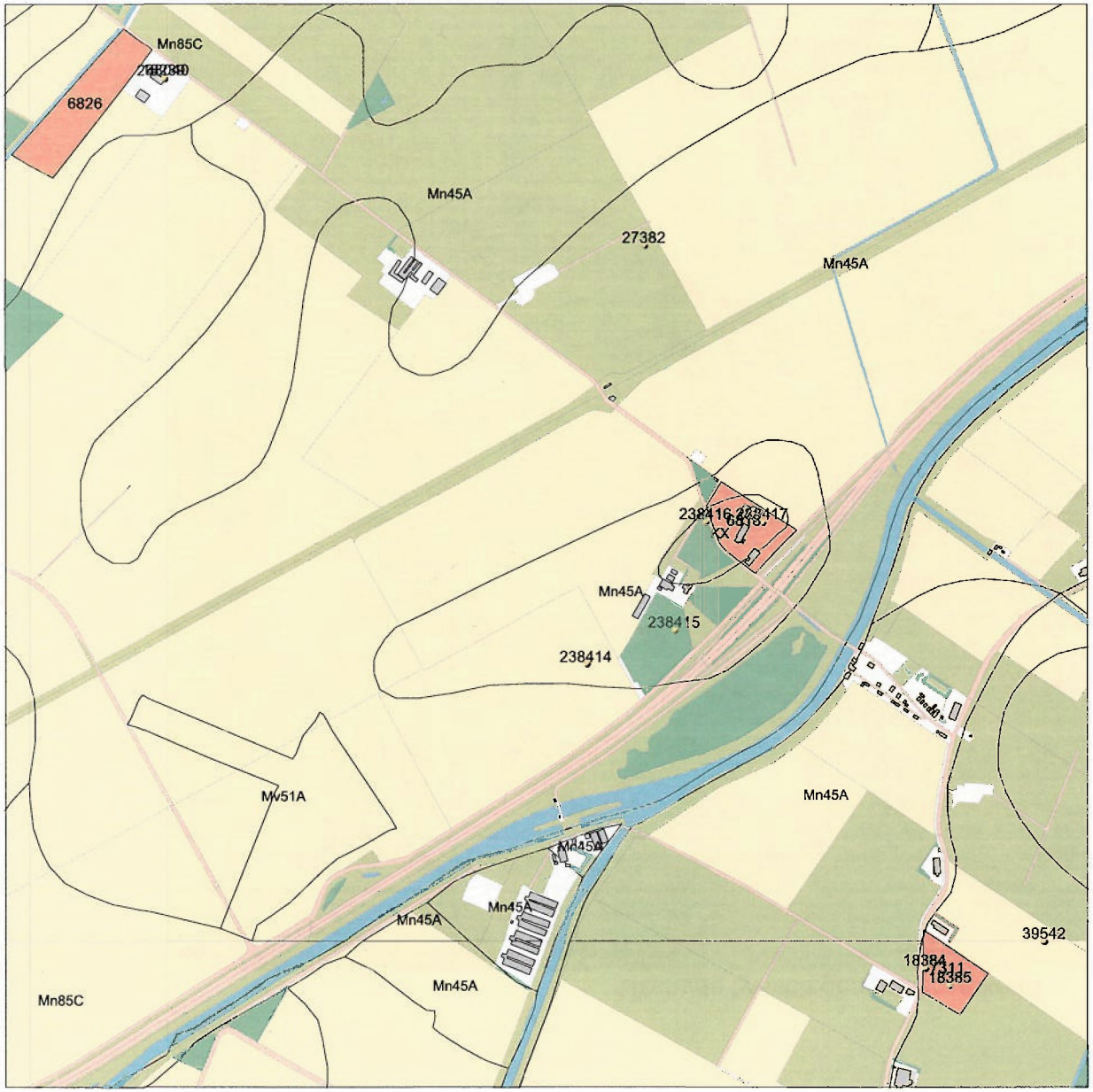

269929 / 574573

Legenda

- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- BODEM ((c)Alterra)

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

TOP10 ((c)TDN)

- bebouwd gebied
- doorgaande wegen
- bos
- bouwland
- weiland
- boomgaard/kwekerij
- heide
- zand
- begraafplaats
- water
- overig bodemgebruik

0 500 m

N

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Kadastrale minuut Ulsda met een projectie van de huidige situatie (bron: www.hisgis.nl)

Het plangebied is globaal omlijnd

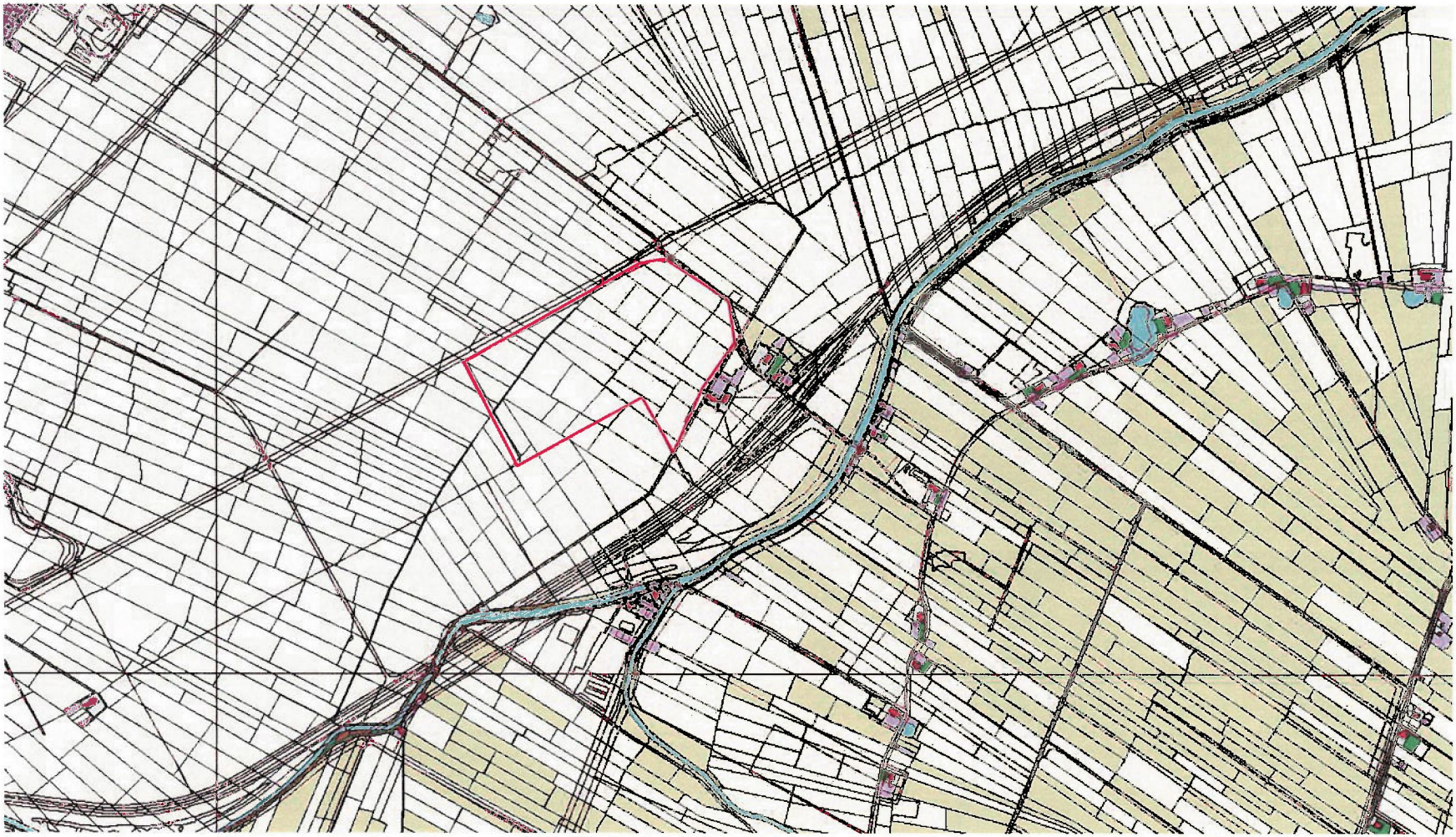

Projectie van de huidige situatie op de Bonnekaart.

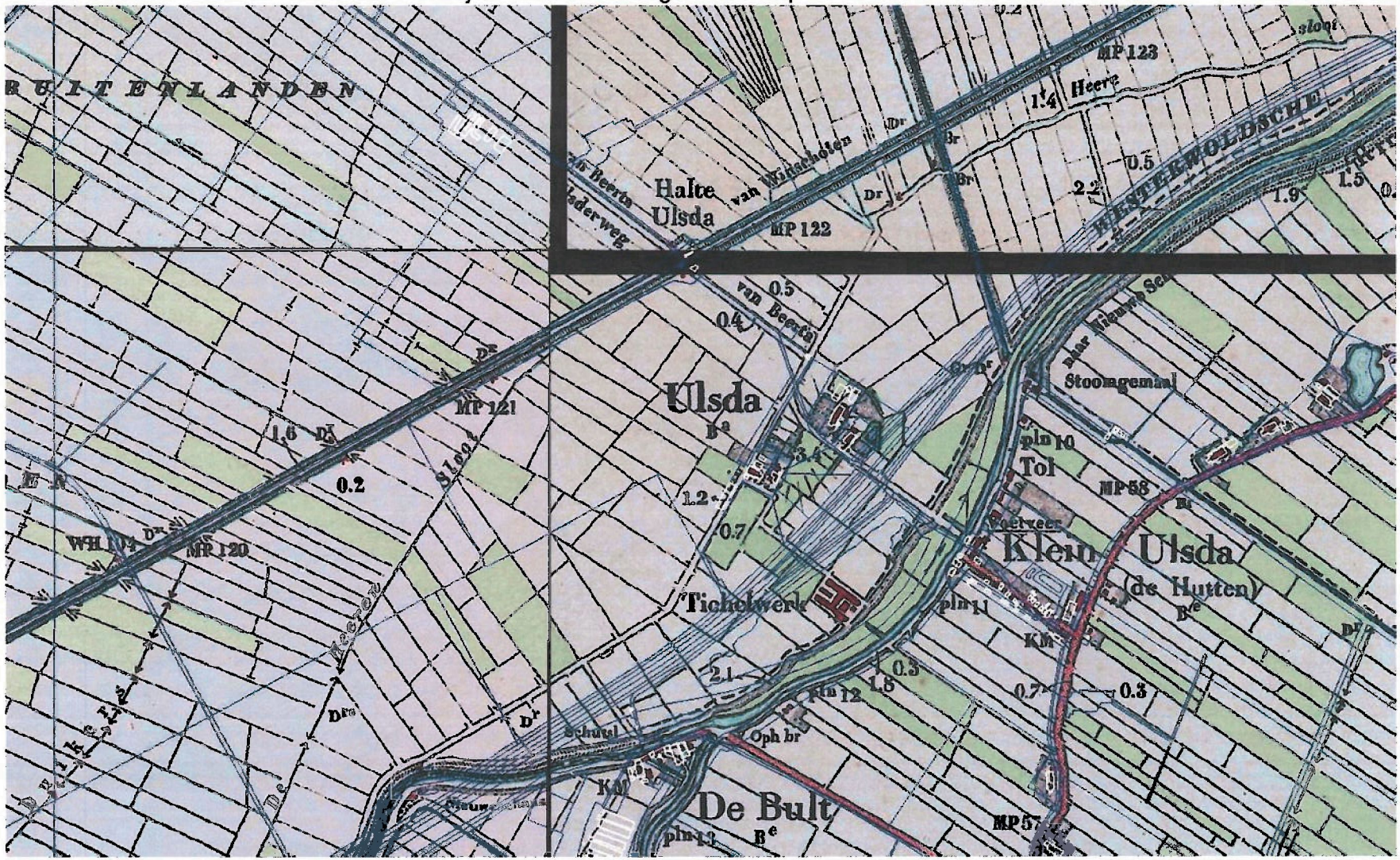

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 1

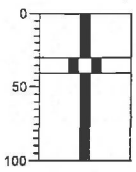

0
H2, bruin, teelaarde
-30
-40
H1, sporen puin, matig roesthoudend, stug
H1, sterk roesthoudend, grijsbruin, stug
-100

Boring: 2

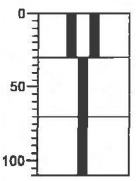

0
H2, bruin, teelaarde
-30
H1, matig roesthoudend, bruin
-70
H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110

Boring: 3

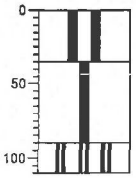

0
H2, bruin, teelaarde
-35
H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs, brokkelig
-90
-110
H1, sporen veen, laagjes zand, grijsbruin

Boring: 4

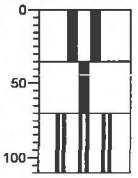

0
H2, bruin, teelaarde
-35
H1, matig roesthoudend, lichtbruin
-70
H1, matig roesthoudend, sporen zand, bruingrijs, licht brokkelig
-110

Boring: 5

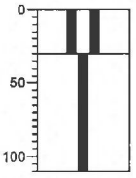

0
H2, donkerbruin, teelaarde
-30
H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110

Boring: 6

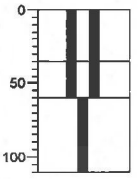

0
H2, donkerbruin, teelaarde
-35
H1, matig roesthoudend, lichtbruin
-60
H1, matig roesthoudend, sporen zand, enkele concretie/ stug
-110

Boring: 6 E

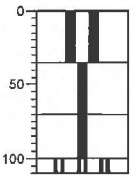

0
H2, donkerbruin, teelaarde
-35
H1, matig roesthoudend, bruin
-70
H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-100
-110
Matig zandhoudend, matig roesthoudend, grijs

Boring: 7

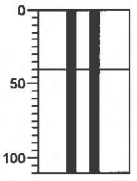

0
H2, bruin, teelaarde
-40
H2, zwak roesthoudend, bruin, demping?
-110

Schaal (A4): 1: 50

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 8

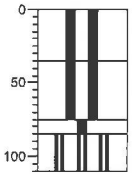

0	H2, bruin, teelaarde
-35	H1, roest, bruingrijs, stug
-75	H1, matig roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-85	H1, matig zandhoudend, resten veen, bruingrijs
-110	

Boring: 8A

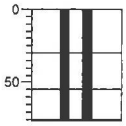

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-30	H1, matig roesthoudend, bruin, stug
-55	H1, bruin
-76	Drain

Boring: 9

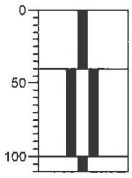

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-40	H1, roest, lichtbruin, stug
-100	H1, matig roesthoudend, sporen zand, bruingrijs, enkele concreties
-110	

Boring: 10

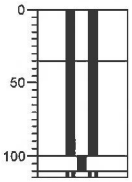

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-35	H1, sterk roesthoudend, grijsbruin, compact/ijzerconcreties
-100	H1, matig roesthoudend, grijsbruin
-115	H1, matig zandhoudend, zwak roesthoudend, grijs

Boring: 11

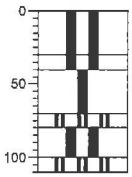

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-30	H1, matig roesthoudend, bruin, ploegzool
-40	H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-70	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, lichtbruin
-80	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs, stug
-100	H1, laagjes zand, sterk roesthoudend, bruingrijs
-110	

Boring: 12

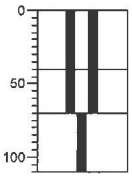

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-40	H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-70	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-110	

Boring: 13

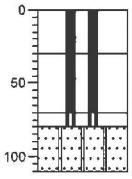

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-30	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs, stug
-70	H1, matig roesthoudend, zwak zandhoudend, bruingrijs
-80	ZF,, roest, donkergrijs, vuursteentjes ?
-110	

Boring: 14

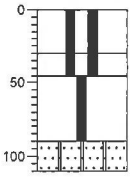

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-30	H1, bruinblauw, ploegzool/ stug
-45	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs, compact / concreties
-90	ZF,, matig roesthoudend, geel
-110	

Schaal (A4): 1: 50

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 15

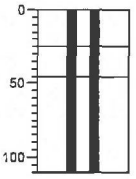

0 H2, donkerbruin, teelaarde
-25 H1, bruin, compact/ stug
-45 H1, sterk roesthoudend, bruingrijs, enkel zandspoortje
-110

Boring: 16

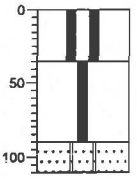

0 H2, donkerbruin, teelaarde
-35 H1, matig roesthoudend, bruin
-90 MF,, matig roesthoudend, grijsgeel
-110

Boring: 17

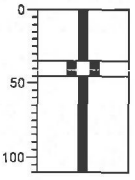

0 H2, bruin, eelaarde
-35
-45 H1, bruin, sfug
H1, sporen zand, matig roesthoudend, lichtbruin, lijkt vergraven
-110

Boring: 18

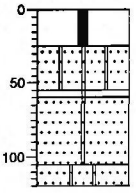

0 H2, bruin, teelaarde
-25 MF,, matig roesthoudend, grijsgeel
-55
-60 Zwart
MF,, grijs, E horizont
-105
-120 MF,H2, bruinzwart, B2h horizont

Boring: 19

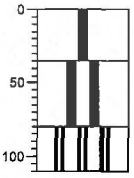

0 H2, bruin, teelarde
-35 H1, matig roesthoudend, lichtbruin, compact
-80 H1, matig roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-110

Boring: 20

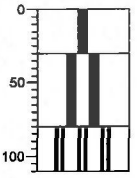

0 H2, bruin, teelaarde
-30 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-80 H1, matig roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-110

Boring: 21

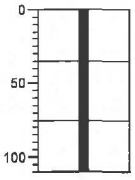

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, sterk roesthoudend, brokken ijzer, sporen zand, lichtbruin
-75 H1, sterk roesthoudend, brokken ijzer, bruin
-110

Boring: 22

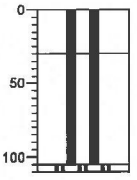

0 H2, bruin, teelaarde
-30 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, enkele izerconceties
-105
-110 H1, laagjes zand, matig roesthoudend, bruingrijs

Schaal (A4): 1: 50
Pagina: 3 van 6

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 23

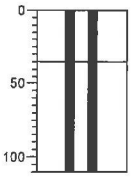

0	H2, zwak puinhoudend, donkerbruin, teelaarde
-35	H1, zwak puinhoudend, bruin, houtskool op 1 meter
-110	

Boring: 24

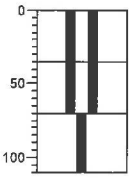

0	H2, donkerbruin, teelaarde
-35	H1, sterk roesthoudend, bruin, compact
-70	H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110	

Boring: 25

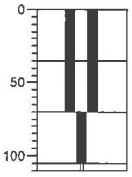

0	H2, bruin, teelaarde
-35	H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, stug
-70	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-105 -110	H1, matig zandhoudend, sterk roesthoudend, grijsgeel

Boring: 26

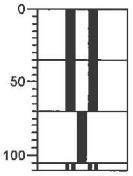

0	H2, bruin, teelaarde
-35	H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, stug
-70	H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-105 -110	H1, matig zandhoudend, sterk roesthoudend, bruingeel

Boring: 27

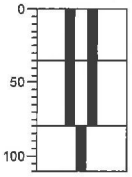

0	H2, bruin, teelaarde
-35	H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, stug
-80	H1, sporen zand, sterk roesthoudend, bruingrijs
-110	

Boring: 28

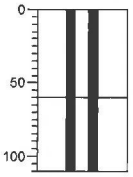

0	H2, bruin, teelaarde/ stug
-80	H1, zwak roesthoudend, bruin, stug
-110	

Boring: 29

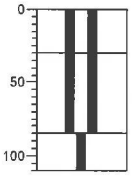

0	H2, bruin, teelaarde
-30	H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-85	H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110	

Boring: 30

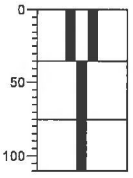

0	H2, bruin, teelaarde
-35	H1, sterk roesthoudend, sterk roesthoudend, licht bruincreme, stug
-75	H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110	

Schaal (A4): 1: 50

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 31

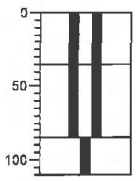

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-85 H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-110

Boring: 32

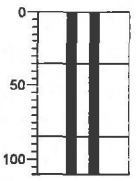

0 H2, sporen schelpen, donkerbruin, teelaarde
-35 H1, matig roesthoudend, bruin, stug
-85 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-110

Boring: 33

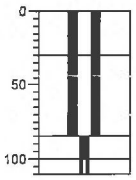

0 H2, donkerbruin, teelaarde
-30 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, stug
-85 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-100 H1, matig zandhoudend, sterk roesthoudend, bruingrijs
-110

Boring: 34

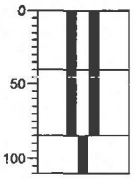

0 H2, donkerbruin, teelaarde
-40 H1, matig roesthoudend, lichtbruin, stug
-85 H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110

Boring: 35

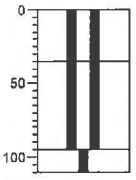

0 H2, bruin, teelaarde / compact
-35 H1, matig roesthoudend, lichtbruin, stug
-95 H1, sterk roesthoudend, bruin
-110

Boring: 36

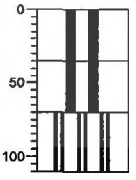

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, matig roesthoudend, stug
-70 H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-110

Boring: 37

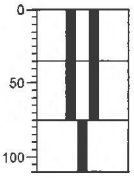

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-75 H1, sterk roesthoudend, sporen zand, lichtbruin, brokkelig
-110

Boring: 38

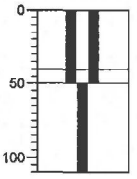

0 H2, donkerbruin, teelaarde
-40 H1, zwak roesthoudend, bruin, stug
-50 H1, sterk roesthoudend, sporen zand, lichtbruin, brokkelig
-110

Schaal (A4): 1: 50
Pagina: 5 van 6

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 39

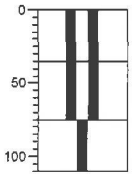

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-75 H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs
-110

Boring: 40

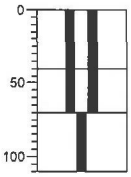

0 H2, bruin, teelaarde
-40 H1, sterk roesthoudend, bruin, stug
-70 H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs, licht brokkelig
-110

Boring: 41

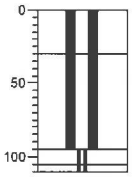

0 H2, bruin, teelaarde
-30 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, stug
-95
-105 ZF,H1, sterk roesthoudend, geeloranje
-110 V, sporen zand, bruinzwart, foto

Boring: 42

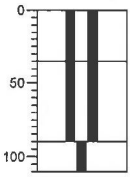

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin, stug
-80
-110 H1, sterk roesthoudend, sporen zand, bruingrijs

Boring: 43

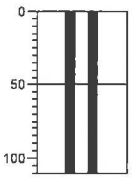

0 H2, bruin, stug/ teelaarde
-50 H2, zwak roesthoudend, sporen schelpen, bruin, stug
-110

Boring: 44

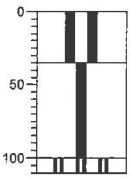

0 H2, bruin, teelaarde
-35 H1, sterk roesthoudend, lichtbruin
-100
-110 H1, matig roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs

Schaal (A4): 1: 50
Pagina: 6 van 6

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 45

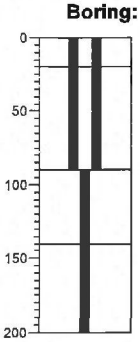

0	
-20	H1, resten roest, grijsbruin
	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs
-90	
	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-140	
	H1, zwak plantenhoudend, laagjes zand, zwak slibhoudend, zwartgrijs
-200	

Boring: 46

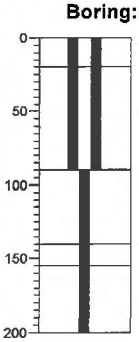

0	
-20	H1, sporen puin, grijsbruin
	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs
-80	
	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-140	
-155	H3, bruingrijs
	Zwak plantenhoudend, lichtgrijs
-200	

Boring: 47

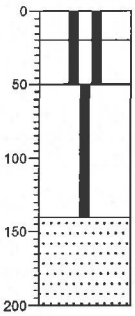

0	
-20	H1, resten roest, grijsbruin
	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs
-50	
	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-140	
	H1, zwak plantenhoudend, laagjes zand, zwak slibhoudend, zwartgrijs
-200	

Boring: 48

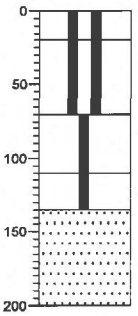

0	
-20	H1, resten roest, grijsbruin
	H1, sterk roesthoudend, bruingrijs
-70	
	H1, sterk roesthoudend, laagjes zand, bruingrijs
-110	
	Brokken ijzer, sterk roesthoudend, licht geelbruin
-135	
	ZF,H1, zwak plantenhoudend, grijs, bb
-200	

Boring: 49

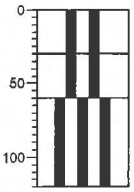

0	
	H1, sporen puin, sporen roest, bruin
-30	
	Laagjes zand, sterk roesthoudend, bruingrijs
-80	
	Resten roest, laagjes zand, donkerbruin, potklei?
-120	

Boring: 50

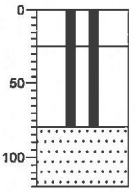

0	
	H1, sporen puin, sporen roest, bruin
-25	
	Laagjes zand, sterk roesthoudend, bruingrijs
-80	
	ZF,, resten planten, zwak roesthoudend, geelgrijs, Glimmer
-120	

Boring: 51

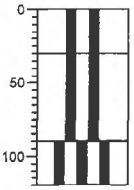

0	
	H1, sporen puin, sporen roest, bruin
-30	
	Laagjes zand, sterk roesthoudend, bruingrijs
-90	
	Resten roest, laagjes zand, donkerbruin, potklei?
-120	

Boring: 52

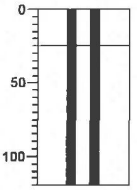

0	
	H1, resten roest, bruin
-25	
	Laagjes zand, sterk roesthoudend, bruingrijs
-120	

Schaal (A4): 1: 50

Grontmij

Projectnummer: 170968-2011
Projectnaam: kleiwinning Ulsder polder

Boring: 53

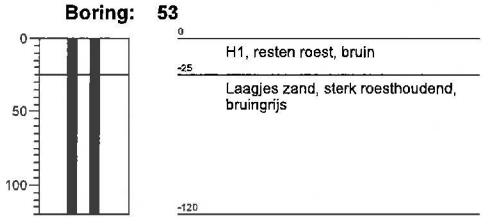

Boring: 54

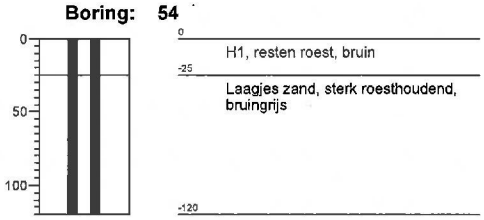

Boring: 55

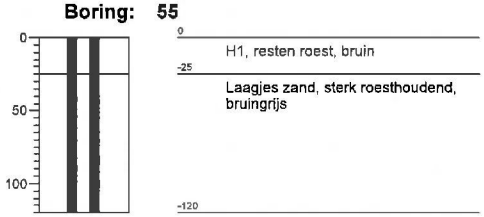

Schaal (A4): 1: 50
Pagina: 2 van 2

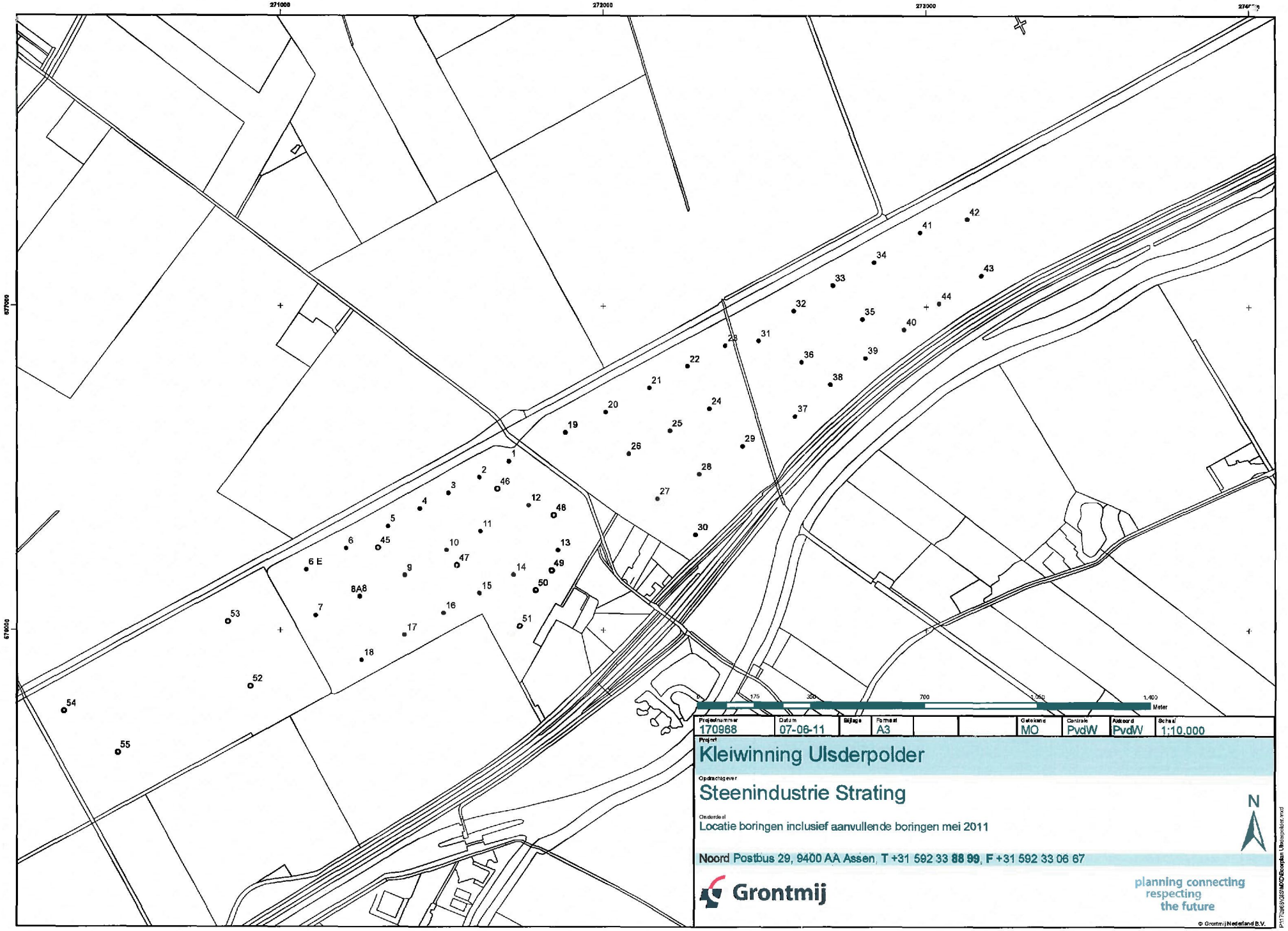

Projectnummer	Datum	Bijlage	Formaat			Getekend	Controle	Akkoord	Schaal
170968	07-06-11		A3			MO	PvdW	PvdW	1:10.000

Project

Kleiwinning Ulsderpolder

Opdrachtgever

Steenindustrie Strating

Onderdeel

Locatie boringen inclusief aanvullende boringen mei 2011

N

Noord Postbus 29, 9400 AA Assen, T +31 592 33 88 99, F +31 592 33 06 67

Grontmij

planning connecting
respecting
the future

© Grontmij Nederland B.V.

P:\170968\GIS\MOO\Bouwplan Ulsderpolder.mxd

Bijlage 3 Natuurtoets

Rapport

Projectnummer: 350664
Referentienummer: SWNL0253429
Datum: 05-12-2019

Verkennend Natuuronderzoek kleiwinning Ulsda

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Sweco
Rozenburglaan 11
9727 DL Groningen
Postbus 7057
9701 JB Groningen

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.
Groningen
Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Germ Zeephat
Adviseur Ecologie
T +31 88 811 51 27
M +31 6 83 14 14 04

Verantwoording

Titel	Verkennend Natuuronderzoek kleiwinning Ulsda
Subtitel	Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	350664
Referentienummer	SWNL0253429
Revisie	D1
Datum	05-12-2019
Auteur(s)	Germ Zeephat
E-mailadres	germ.zeephat@sweco.nl
Gecontroleerd door	Rietje Klous
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Tim Verver
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Kader van het onderzoek 4
1.2 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten 4
2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden 6
2.1 Toetsingskader 6
2.2 Inventarisatie 7
2.3 Analyse van de mogelijke effecten 8
3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming 10
3.1 Toetsingskader 10
3.2 Methode 11
3.3 Voorkomende ecotopen 12
3.4 Planten 12
3.5 Vleermuizen 12
3.6 Overige zoogdieren 12
3.7 Vogels 13
3.8 Amfibieën en Reptielen 13
3.9 Vissen 14
3.10 Ongewervelden 14
4 Natuurbeleidskaders 15
4.1 Toetsingskader 15
4.2 Natuurnetwerk Nederland 15
5 Conclusies / aanbevelingen 17
6 Bronnenlijst 19

Bijlage 1: Uitkomsten Aeriusberekening 20

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

Om de leverantie van klei voor de komende jaren zeker te stellen is Strating Steenindustrie B.V. voornemens om op een agrarisch perceel klei te winnen voor de baksteenfabricage in de steenfabriek te Oude Pekela. Ten behoeve van de beoogde ontgronding die plaats gaat vinden zal een m.e.r.(beoordelings)procedure opgestart worden, waar voorliggend natuuronderzoek onderdeel van uitmaakt.

Projecten of handelingen dienen namelijk te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende kaders:

- Wet natuurbescherming:
  - Natura 2000-gebieden;
  - Soorten.
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden buiten het NNN (o.a. weidevogelleefgebied)

Het verkennend natuuronderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Het verkennend onderzoek is de eerste stap in de procedure. Afhankelijk van het resultaat moeten de navolgende stappen al dan niet worden doorlopen.

In dit verkennend natuuronderzoek heeft toetsing plaatsgevonden op beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders.

1.2 Ligging plangebied en voorgenomen activiteiten

De beoogde kleiwinlocatie betreft het kadastrale perceel K768 nabij Ulsda 2, 9866 XW te Beerta (zie afbeelding 1.1). Het perceel heeft een oppervlakte van circa 43 hectare, waarvoor het aanvragen van een ontgrondingsvergunning nodig is om kleiwinning mogelijk te maken.

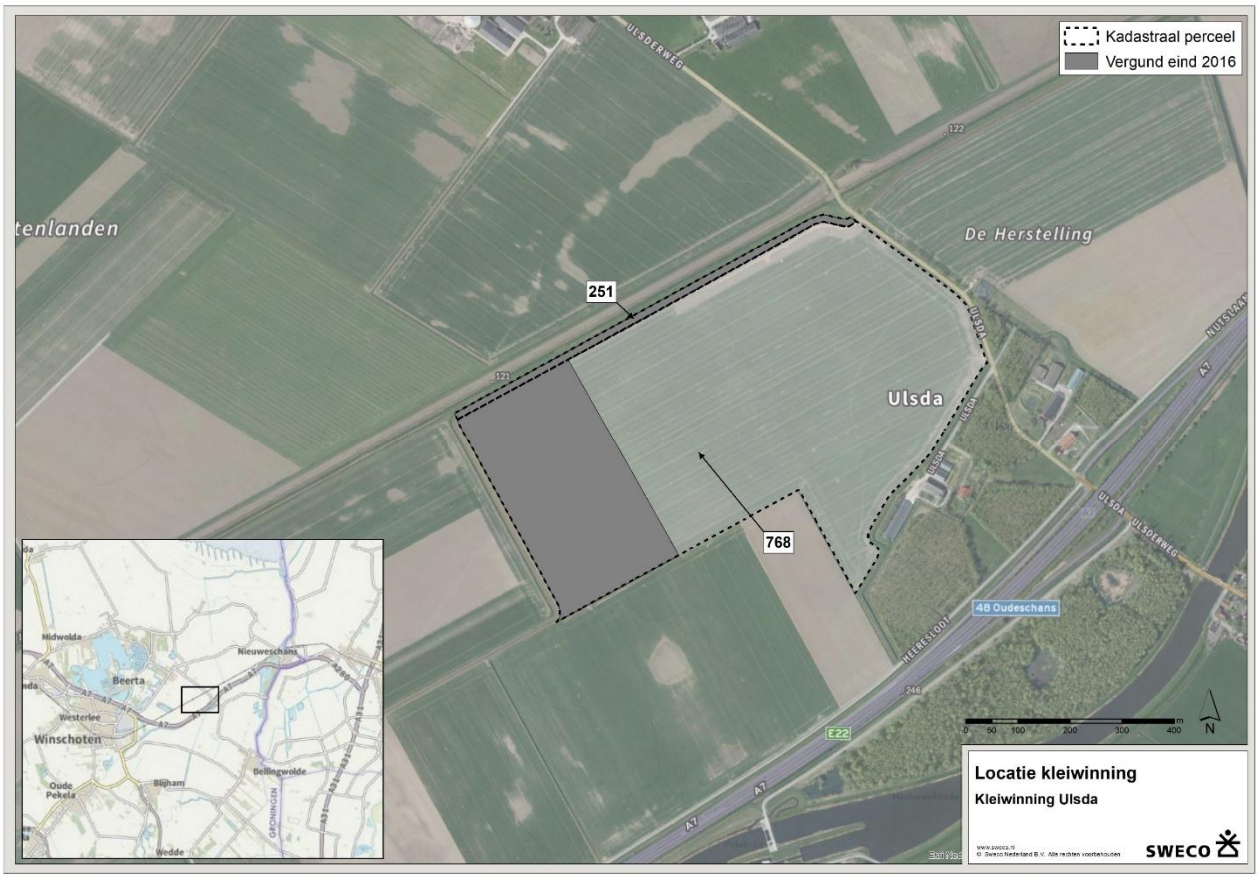

Afbeelding 1.1: Ligging plangebied

De kleiwinning op dit perceel geldt als nevendoel naast het agrarisch gebruik. Om de agrarische gebruiksmogelijkheden te vergroten is in het hele perceel drainage aangebracht en is een verhard kavelpad aangelegd om het perceel aan de noordzijde beter te ontsluiten.

2 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb), en een vergunningplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb). De goedkeuring of de vergunning wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De Afdeling heeft geoordeeld dat het PAS niet aan alle eisen van de Habitatrichtlijn voldoet. Het PAS geeft onvoldoende zekerheid dat met de uitgifte van ontwikkelingsruimte significante gevolgen voor Natura 2000 zijn uitgesloten. De consequentie is dat het PAS niet als basis voor toestemming voor projecten of andere activiteiten kan worden gebruikt. Toetsing van effecten van stikstofdepositie gaat daarom weer volgens de in voorgaande alinea beschreven procedure.

Consequenties uitspraak ABRvS over PAS

De ABRvS heeft enkele wettelijke bepalingen uit de Wnb, het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming onverbindend verklaard. De belangrijkste consequenties daarvan zijn:

- Het verbod op extern salderen is opgeheven. Er mag dus weer extern gesaldeerd (salderen met emissierechten van stoppende veehouderijen of industriële bedrijven) worden. Dit echter onder strikte voorwaarden. Zo mogen de stoppende bedrijven niet al zijn meegenomen in het PAS. In beginsel zijn in het PAS alle bedrijven opgenomen die binnen 1 km van Natura 2000-gebieden liggen en in de periode 2015-2018 zijn gestopt.
- De PAS-lijst met 118 PAS-gebieden is onverbindend verklaard. In de eigenstandige ecologische beoordeling moet dus ook getoetst worden op de niet PAS-gebieden (o.a. Vogelrichtlijngebieden).

- Drempelwaarde (0,05 mol N/ha/jr) en afstandsgrenswaarden (o.a. 3 km voor wegverkeer) komen te vervallen.
- De referentiedata uit het PAS (feitelijke depositie 2012-2014) voor het bepalen of sprake is van een toename aan stikstofdepositie komen te vervallen. Dat wil zeggen dat weer relevant wordt of voor een bepaalde activiteit toestemming is verleend voordat het betreffende gebied waar die activiteit gevolgen voor heeft als Vogelrichtlijngebied werd aangewezen respectievelijk als Habitatrichtlijngebied door de Europese Commissie op de lijst van gebieden van communautair belang werd geplaatst. Voor Vogelrichtlijngebieden gaat het hierbij om 10 juni 1994 of later (veelal 24 maart 2000), bij Habitatrichtlijngebieden gaat het in de regel om 7 december 2004.

2.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Uit deze gebiedendatabase blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Waddenzee (op ca. 8,2 km) betreft. Natura 2000-gebied Waddenzee is aangewezen voor stikstof gevoelige habitattypen. In afbeelding 2.1 is een globaal overzicht weergegeven van het plangebied ten opzichte van de omliggende Natura 2000-gebieden.

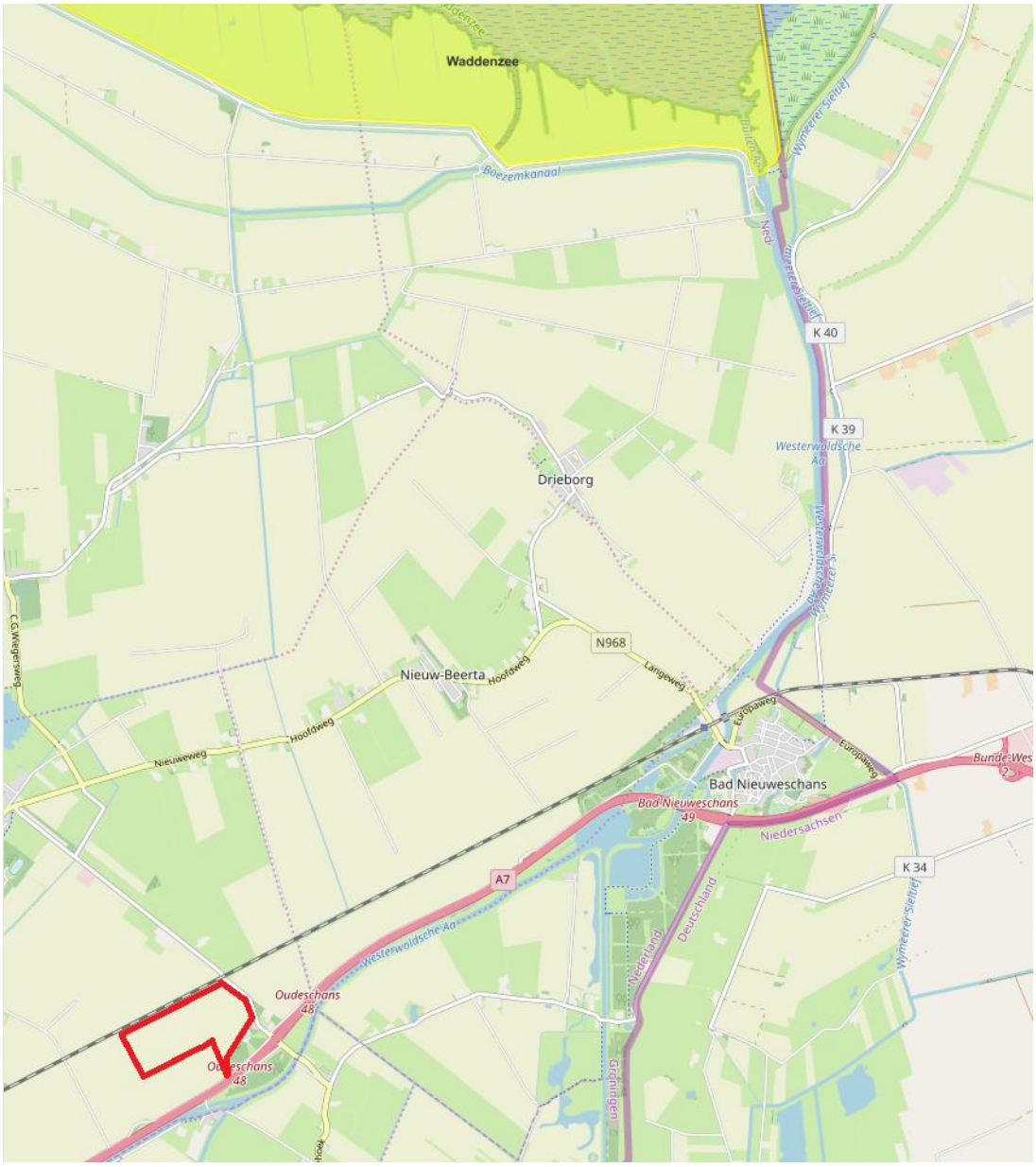

Afbeelding 2.1: Globale ligging van het plangebied (rood kader) t.o.v. Natura 2000-gebied Waddenzee (geel)

2.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is Waddenzee op ca. 8,2 km. Directe aantasting zoals oppervlakteverlies en versnippering van een Natura 2000-gebied is niet aan de orde omdat de werkzaamheden (ruim) buiten de begrenzing van een Natura 2000-gebied plaatsvinden. Verstoring van verstoringsgevoelige dieren door beweging, geluid, trilling en licht gedurende de realisatiefase en gebruiksfase reikt tot maximaal enkele honderden meters ver. Natura

2000-gebied Waddenzee bevindt zich op een afstand van ruim 8 km van het plangebied. Hiermee is uitgesloten dat er effecten zijn van verstoring op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied.

De Waddenzee is tevens het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige habitattypen. Door de werkzaamheden zal een geringe toename in stikstofdepositie ontstaan. Om negatieve effecten van deze stikstofdepositie uit te kunnen sluiten is een stikstofberekening met de Aerius calculator uitgevoerd. Uit de Aerius berekening blijkt dat er geen rekenresultaten hoger zijn dan 0,00 mol N/ha/jr. Dit betekent dat door de werkzaamheden geen additionele stikstofuitstoot zal plaatsvinden op gevoelige habitattypen in omliggende Natura 2000-gebieden en zijn de werkzaamheden niet vergunning plichtig. De resultaten van de Aerius-berekening zijn toegevoegd in Bijlage 1.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.);

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of

vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

3.2 Methode

Bronnenonderzoek

De inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in het plangebied. De inventarisatie bestaat uit een bronnenonderzoek, een verkennend veldbezoek en habitatgeschiktheid beoordeling.

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en de ruime omgeving er omheen. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- NDFF (laatste 5 jaar);
- Soortenatlassen;
- Aanvullende rapportages (Grontmij, 2016: Quick scan natuur kleiwinning Ulsda).

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 30 oktober 2019 door een deskundig ecoloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed kunnen worden door de voorgenomen activiteit. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel ontheffingsplicht in kader van Wet natuurbescherming van toepassing is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wet Natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten. Niet-beschermde Rode lijstsoorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen

zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wet Natuurbescherming.

3.3 Voorkomende ecotopen

Het plangebied ligt ten zuidwesten van de Ulsderweg te Ulsda in voornamelijk open landelijk, agrarisch gebied en grenzend aan een bosperceel van Staatsbosbeheer (tevens NNN).

- akkers: agrarische akkers die momenteel nog in gebruik zijn;
- grasberm: is rondom het plangebied aanwezig;
- betonpad: is aan de noordzijde van het plangebied aanwezig;
- sloot (oever): deze grenst aan het plangebied, maar valt er net buiten. De sloot heeft steile oevers aan beide zijden met relatief weinig begroeiing.

3.4 Planten

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten (NDFF, 2014-2019).

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde plantensoorten en zijn hier wegens het ontbreken van geschikte groeilocaties niet te verwachten. Wel zijn de algemeen voorkomende soorten hondsdraf, paardenbloem, grote ereprijs, brandnetel, weegbree en akkerdistel waargenomen.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

De werkzaamheden hebben geen effect op plantensoorten behorend tot de beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming aangezien deze niet voorkomen in het plangebied. Aanvullend onderzoek naar beschermde planten en een mogelijke ontheffingsprocedure zijn daarom niet nodig.

3.5 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Er zijn nabij het plangebied geen waarnemingen bekend van vleermuizen (NDFF, laatste 5 jaar). Volgens actuele verspreidingsgegevens (www.verspreidingsatlas.nl) is de kans groot dat de gewone dwergvleermuis, maar ook gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en de watervleermuis gebruik kunnen maken van het plangebied.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Binnen het plangebied zijn geen bomen of opstallen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats of vliegroute. Binnen het plangebied is geen essentieel foerageergebied aanwezig. Derhalve zullen de werkzaamheden geen negatieve effecten hebben op vleermuizen.

3.6 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen het plangebied zijn waarnemingen bekend van egel, ree, haas en vos die in de Provincie Groningen zijn vrijgesteld (NDFF, laatste 5 jaar). Tijdens het veldbezoek is gebleken dat er ook muizen voorkomen (mondelinge mededeling kraanmachinist). Beschermde soorten zijn niet waargenomen of te verwachten binnen het plangebied.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Nader onderzoek naar de aanwezigheid van strikt beschermde zoogdiersoorten en een eventuele ontheffingsprocedure zijn niet nodig omdat deze soorten niet zijn waargenomen of zijn te verwachten binnen het plangebied. Wel geldt de algemene zorgplicht voor zowel vrijgestelde als beschermde soorten, wat zorgvuldig handelen vereist. Dit houdt voornamelijk in dat passerende zoogdieren de gelegenheid moet worden geboden het plangebied te kunnen verlaten.

3.7 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten
Alle inheemse vogels zijn als Vogelrichtlijnsoort beschermd conform artikel 3.1 Wet natuurbescherming. Vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd.
Op basis van het bronnenonderzoek is vastgesteld dat er in de directe en wijde omgeving van het plangebied diverse (broed)vogelsoorten zijn waargenomen in het plangebied (NDFF, laatste 5 jaar). Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen, wegens het ontbreken van bomen en opstallen binnen het plangebied.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Verstoring van vogels treedt op wanneer er werkzaamheden uitgevoerd worden in de nabijheid van broedende vogels rond het werkgebied. Het betreft binnen dit project broedende vogels in ruigte en kale grond (akkerland).
Door buiten het broedseizoen te werken, wordt verstoring van broedende vogels voorkomen. De broedperiode loopt globaal van half maart tot begin augustus. Indien het niet te vermijden is in het broedseizoen te werken dient eerst onderzocht te worden of er in de nabijheid nesten of broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden. Indien dit het geval is, wordt gewacht met de werkzaamheden tot het moment dat de vogels uitgevlogen zijn.

3.8 Amfibieën en Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten
Er zijn binnen of nabij het plangebied geen waarnemingen bekend van amfibieën of reptielen (NDFF, laatste 5 jaar). Tijdens het veldbezoek zijn geen aanvullende waarnemingen gedaan. Reptielen komen in deze regio niet voor volgens de verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl). Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde amfibieën en reptielen.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten
Wegens het ontbreken van geschikt habitat voor reptielen en beschermde amfibieën binnen het plangebied zijn deze hier niet te verwachten. Wel kunnen algemene amfibieënsoorten voorkomen binnen het plangebied. Voor aanwezige beschermde en vrijgestelde soorten dient de zorgplicht in acht genomen te worden, wat voornamelijk inhoudt dat deze de gelegenheid moet worden geboden het plangebied te verlaten. Er hoeft voor amfibieën en reptielen geen aanvullend onderzoek plaats te vinden of vergunning / ontheffing te worden aangevraagd.

3.9 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten (NDFF, laatste 5 jaar). Geschikt habitat voor vissen (open water) komt binnen het plangebied niet voor. Deze soortgroep behoeft daardoor geen specifieke toetsing.

3.10 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

Vanuit het bronnenonderzoek zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten libellen, vlinders of andere insecten (NDFF, laatste 5 jaar). Tijdens het veldbezoek zijn geen aanvullende waarnemingen gedaan en is vastgesteld dat het plangebied niet geschikt is voor beschermde soorten.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde soorten waargenomen of te verwachten. Derhalve hebben de werkzaamheden geen negatief effect op deze soortgroep en is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

4 Natuurbeleidskaders

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

- Provinciaal beleid
  - Natuurnetwerk Nederland (NNN).

4.2 Natuurnetwerk Nederland

Toetsingskader

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’.
Een “nee, tenzij-toets” behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

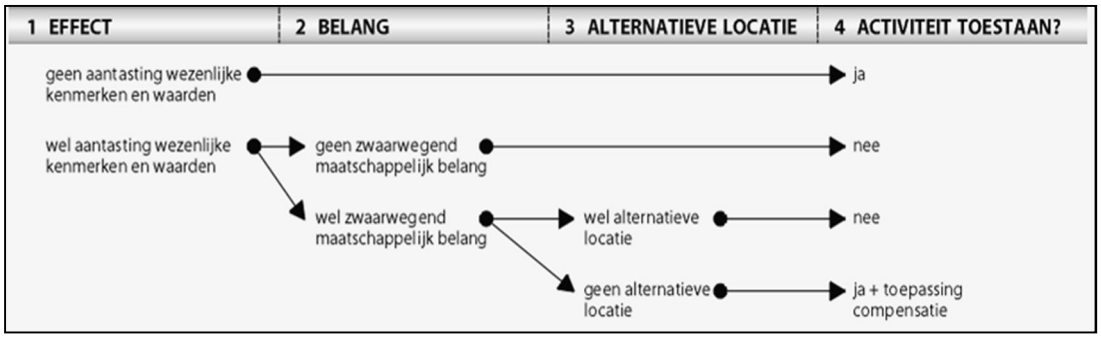

Schema: Het ”nee, tenzij"-principe van het compensatiebeginsel.

Inventarisatie

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van NNN. In afbeelding 4.1 is de ligging van het plangebied ten opzichte van NNN weergegeven.

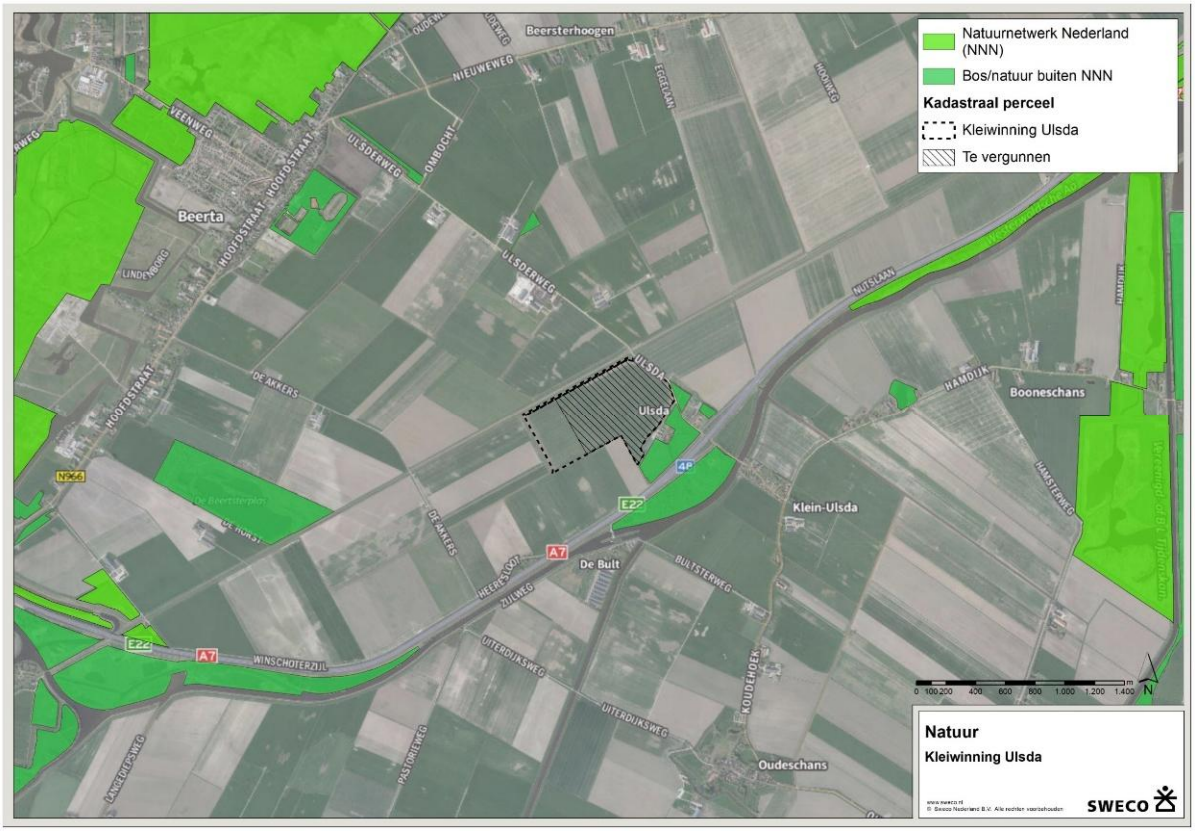

Afbeelding 4.1: Plangebied (gearceerd) ten opzichte van NNN (lichtgroen). (bron: Provincie Groningen).

Analyse en toetsing effecten

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van NNN in Groningen en valt tevens niet onder overige natuur. Derhalve zullen geen negatieve effecten optreden ten aanzien van de kernwaarden van NNN Groningen.

5 Conclusies / aanbevelingen

Wet natuurbescherming
Natura 2000-gebieden
Het dichtstbij gelegen Natura 2000-gebied Waddenzee ligt op een dusdanige afstand van het plangebied (ca. 8,2 km) dat door de werkzaamheden geen verstoring door licht, geluid of beweging zal plaatsvinden. Met de Aerius calculator is berekend dat door de werkzaamheden geen additionele stikstofuitstoot plaatsvindt op stikstofgevoelige habitattypen en zijn daarmee vergunningsvrij.

Soortenbescherming
Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten en er gaat geen essentieel leefgebied verloren.

Het plangebied kan wel gebruikt worden als broedplaats voor weidevogels. Om verstoring van *broedende vogels* te voorkomen zullen de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grofweg half maart t/m juli met uitloop tot halverwege augustus) uitgevoerd moeten worden. Indien uitvoering van de werkzaamheden in het broedseizoen niet is te voorkomen en in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord, dient het terrein voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een deskundig ecoloog op aanwezigheid van in gebruik zijnde vogelnesten. Deze dienen gespaard te blijven zolang ze in gebruik zijn en mogen niet worden verstoord. Potentieel jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.

Zorgplicht
Om verstoring van migrerende, overvliegende of foeragerende vleermuizen te voorkomen, dienen de werkzaamheden zo veel als mogelijk overdag uitgevoerd te worden en dient waar mogelijk tussen zonsondergang en zonsopgang geen directe werkverlichting of strooiverlichting (m.u.v. voertuigen) toegepast te worden, die op bosjes, bomen en gebouwen kan schijnen.

Voor eventueel aanwezige algemene (vrijgestelde) soorten in de Provincie Groningen geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Hiervoor geldt wel de zorgplicht, wat betekent dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Aanwezige dieren dienen in de gelegenheid gesteld te worden het plangebied te verlaten.

Natuurbeleidskaders

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied valt buiten de begrenzing van NNN in Groningen en valt tevens niet in overige natuur. Derhalve zullen geen negatieve effecten optreden ten aanzien van de kernwaarden van NNN Groningen.

Samenvattende tabel

	Effecten	**Nader veld onderzoek**	**Nader effect onderzoek**	**Mitigerende maatregelen***	**Nadere procedure**
Wet natuurbescherming, Natura 2000-gebieden	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen
Wet natuurbescherming, soorten bescherming	Verstoring broedvogels	Geen	Geen	Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren	Geen
Natuurnetwerk Nederland	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen

** mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen*

6 Bronnenlijst

- Oktober 2019: Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF);
- Oktober 2019: *https://www.verspreidingsatlas.nl/*;
- Natuurbeheerplankaart Groningen (NNN);
- Oktober 2019: *https://www.synbiosis.alterra.nl*;
- Grontmij 2016, Quick scan natuur kleiwinning Ulsda.

Bijlage 1: Uitkomsten Aeriusberekening

Bijlage 4 Aerius-berekening

Notitie Aerius berekening

Onderwerp: Uitgangspunten en resultaten stikstofberekening met Aerius kleiwinning te Ulsda
Datum: 1-11-2019
Projectnummer: 350664

1 Uitgangspunten

Ten behoeve van het uitvoeren van de stikstofberekening met de Aerius-calculator zijn de volgende *worstcase* uitgangspunten gehanteerd:

Graven:

- Voor de kleiwinning wordt een (middelzware) hydraulische rupskraan ingezet van 22 ton en heeft een bakinhoud van 1500 liter (125 kW). In de Aerius Calculator wordt uitgegaan van worstcase; dus met een groter vermogen (200 kW);
- Er wordt uitgegaan van maximaal 60 dagen per jaar, verdeeld over 2 tot 3 perioden;
- Werktijden zijn van 07:00 tot 16:00 uur, waarvan maximaal 8 uren effectief graven (totaal 480 uur per jaar);
- De graafmachine werkt gemiddeld op 75% van het maximaal vermogen.

Transport:

- De afvoer van de klei vindt plaats middels zware vrachtauto's met een laadcapaciteit van 22 m^3 en achtwielaandrijving. Per dag zullen er circa 12 ritten plaatsvinden (24 vervoersbewegingen) naar de steenfabriek Strating in Oude Pekela (max. aantal vervoersbewegingen 1440 per jaar);
- eenmaal daags een personenbusje/auto voor grondwerkers en opzichter (max. aantal vervoersbewegingen 120 per jaar);
- De route van het wegverkeer vindt plaats vanaf het aangelegde betonpad op het perceel te Ulsda. Het transport gaat op in het heersende verkeersbeeld vanaf de A7 richting Oude Pekela.

Sweco
Rozenburglaan 11
9727 DL Groningen
Postbus 7057
9701 JB Groningen

T +31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Sweco Nederland B.V.

Handelsregister 30129769
Statutair gevestigd te De Bilt

Germ Zeephat
Adviseur Ecologie
T +31 88 811 51 27
M +31 6 83 14 14 04
germ.zeephat@sweco.nl

2 Rekenresultaat

De werkzaamheden ten behoeve van de kleiwinning te Ulsda en het aan- en afvoeren van de klei naar de steenfabriek in Oude Pekela zal stikstofuitstoot veroorzaken. Met de Aerius calculator is berekend dat er hierdoor geen depositie > 0,00 mol N/ha/jaar plaatsvindt in Natura 2000-gebieden. De rekenresultaten van de Aerius berekening komen uit op maximaal 0,00 mol N/ha/jr., waardoor de activiteit niet vergunningplichtig is en er geen negatieve effecten plaatsvinden op de omliggende Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1. Rekenresultaten van AERIUS Calculator

AERIUS CALCULATOR

Dit document bevat rekenresultaten van AERIUS Calculator. Het betreft de hoogst berekende stikstofbijdragen per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, op basis van rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH3) en/of stikstofoxide (NOx).

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in Calculator. Voor meer toelichting verwijzen wij u naar de website www.aerius.nl.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Samenvatting emissies
- Depositieresultaten
- Gedetailleerde emissiegegevens

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Inrichtingslocatie
Jesse Kwakman	Ulsda 2, 9686 XW Ulsda

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Kleiwinning Uslda	Rn5WUGwkXaiL

Datum berekening	Rekenjaar	Rekenconfiguratie
01 november 2019, 11:56	2019	Berekend voor natuurgebieden

Totale emissie

	Situatie 1
NOx	220,73 kg/j
NH3	< 1 kg/j

Resultaten

Hectare met hoogste bijdrage (mol/ha/j)

Natuurgebied
Uw berekening heeft geen depositieresultaten opgeleverd boven 0,00 mol/ha/jr.

Toelichting

Kleiwinning te Ulsda

Locatie
Situatie 1

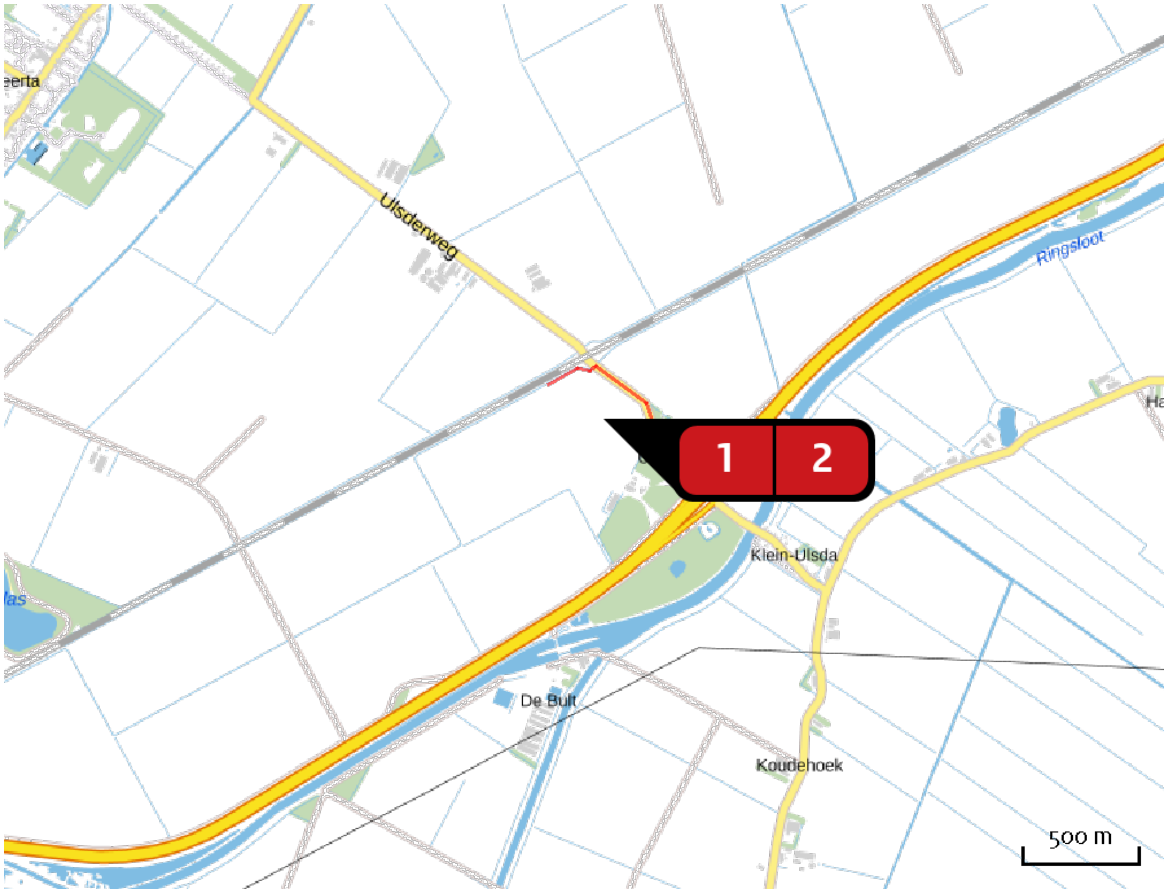

Emissie
Situatie 1

Bron Sector		Emissie NH3	Emissie NOx
1	Graafwerkzaamheden Mobiele werktuigen | Delfstoffenwinning	-	216,00 kg/j
2	Transport Wegverkeer | Buitenwegen	< 1 kg/j	4,73 kg/j

Emissie (per bron)

Situatie 1

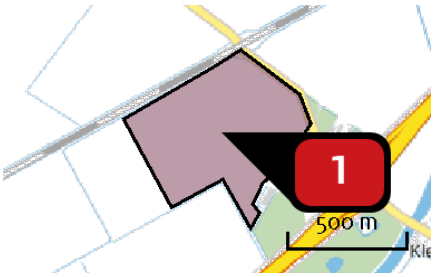

Naam: Graafwerkzaamheden

Locatie (X,Y): 271618, 576265

NOx: 216,00 kg/j

Voertuig	Omschrijving	Brandstof verbruik (l/j)	Uitstoot hoogte (m)	Spreiding (m)	Warmte inhoud (MW)	Stof	Emissie
AFW	Hydraulische rupskraan		4,0	4,0	0,0	NOx	216,00 kg/j

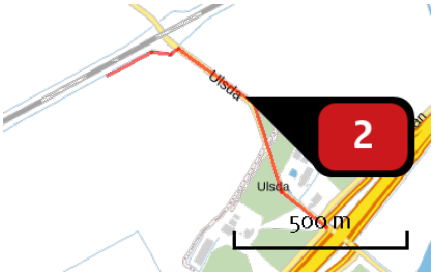

Naam: Transport

Locatie (X,Y): 271931, 576442

NOx: 4,73 kg/j

NH3: < 1 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen	Stof	Emissie
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	1.440,0 / jaar	NOx NH3	4,69 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Licht verkeer	120,0 / jaar	NOx NH3	< 1 kg/j < 1 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS	versie 2019_20191018_c53b8fdaa8
Database	versie b429880a81

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/nl/factsheets/uitleg

Bijlage 5 Klic-melding

Uitsla
Uitsla
50 m

kadaster

KK-meting: **9010004740010 (20210727 - 1 - 1)**annexgebiden: **04-12-2020**
Thermeboer N.V. Nederlandse Gasunie Civiel bodemling aanwerking inhoud

Contact
Aanschrijfgegevens: +31 570 69 62 88
Storingsnummer
Telefoonnoud(ex): CTA
cta@gasunie.nl
+31 570 69 64 94

Blz 2 van 6

kadaster

KIK-meting: **B01B0047.0010 [2021072] - 1** [Aanmaakdatum: **04-12-2021**]

Thematisch: Enexis leidingen B.V. middenspanning

Blz. 3 van 6

Contact

Aanschrijfgegevens: GEO-BOR

Stemgeluiden: TELEFOONCO

KLICINFO

klicinfo@geovis.nl

088857271

kadaster

KK-meting: **B01B0041M10 [RCU07/2] - 1 - [Aanmaakdatum: 04-12-2019]**

Thematisch: Enexis Netbeheer B.V. leidingvoering

Blz: 4 van 6

Contact

Aanschrijvingsnummer: Q003-9009

Strengnummer:

Teamcontactadres: KLICINFO

klicinfo@enexis.nl

088857271

E kabel
1.3
E kabel
E kabel
E kabel
Uitsluiting
E kabel
E kabel
E kabel

kadaster

KG-meting: **BE10904740610 [20210727 - 1 -]** (Aanmaakdatum: **04-12-2023**) Blz 1 van 6

Thermaflex KPN B.V. Alsdalerbaan

Contact: Bestelbegeleider: (030) 200 33 34
Storingsnummer:
Toezichtmeldingen:
Liefst van 08.00 tot 16.30 uur bereikbaar
ordermaboplus@kpn.com
(030) 200 33 34

kadaster

KIK-meting: **9618984618(3)(01012)**[1] (Aanmaakdatum: **04-12-2019**)

Thematisch: Waterbedrijf Groningen water

Bij: 0 van: 0

Contact
Beschikbaargesteld door: (050) 3688 737
Stempelnummer
Toezichhouder(s): KLIC medewerker
sdgz-wion@sdgz.nl
(050) 3688 737